

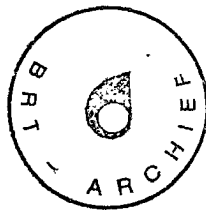
Belgisch Nationaal Instituut
voor Radio-Omroep
N. I. R.

VERSLAG

betreffende de periode

4 September 1944

31 December 1946

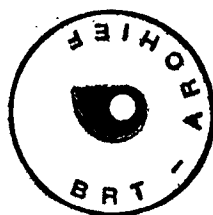

N. I. R.

VERSLAG VAN HET N. I. R.

betreffende de periode

4 September 1944 --- 31 December 1946

BRUSSEL

Drukkerij voor Handel en Nijverheid (N. V.)
Hopstraat, 47

—
1949

INHOUD

	Bladz.
Voorwoord van de Administrateurs, Directeurs- Generaal	3
Juridisch Statuut	8
Samenstelling van de Organen van Beheer	9
Vlaamse Uitzendingen	12
Franse Uitzendingen	25
Gemeenschappelijke Culturele Diensten	36
Technisch Departement	44
Gemeenschappelijke Administratieve Diensten	54
Balans op 31 December 1946	61
Eindrekening op 31 December 1946	66

Voorwoord van de Administrateur, Directeur-Generaal

Op 13 Juni 1940 zond de Belgische Radio, nog steeds op vrij grondgebied maar op Franse antenne, zijn laatste boodschap uit.

Eén der eerste bekommernissen van de uitgeweken Belgische regering te Londen betrof de reorganisatie van een officiële Belgische Radio, teneinde in voeling te treden met het bezette gebied en de wereld.

In 1941 werd besloten in de Verenigde Staten een korte golfstation met een zendkracht van 50 Kw. aan te kopen en te Leopoldstad op te richten.

13 Oktober 1942 verscheen een Besluit-Wet waarbij de « Belgische Nationale Radio-Omroep » opgericht werd.

29 Januari 1943 zette Radio Leopoldstad zijn proefnemingen in. Gelijktijdig beschikte de B.N.R.O. zelfstandig over een zendtijd in de B.B.C. waarin de mogelijkheid geboden werd eigen programma's, bestemd voor de bezette gebieden, uit te zenden.

Van de 9de Februari tot de 28ste Maart 1943 werden deze programma's viermaal per week, daarna dagelijks uitgezonden. Tevens werden zij gerelayeerd door het Omroepstation te Leopoldstad, hetwelke ingehuldigd werd op 16 Mei 1943.

De 16de Mei 1943 namen de programma's van de B.N.R.O. zowel Franse als Nederlandse, bestemd voor België, 8 uur 15 minuten per dag in beslag. Aangevuld door programma's in vreemde talen, steeg de zendtijd van 31 Oktober af, tot 13 uur 30 minuten en bereikte van de 4de Juni 1944 af 18 uur.

Het is overbodig te herinneren aan de zedelijke steun welke de uitzendingen van de B.N.R.O. vanuit Londen aan de bevolking in de bezette gebieden brachten. Dank zij deze uitzendingen werd tussen de Belgen in de vrije wereld en de Belgen welke de zware beproevingen van de bezetting te verduren hadden, een nauwe band in stand gehouden. Verder werd de wereld een treffend beeld gegeven van de Belgische oorlogsinspanningen, geleverd op de verschillende fronten aan de zijde der bondgenoten of verwezenlijkt door de vaderlandslievende weerstanders.

Het is belangrijk op te merken dat dit resultaat kon bereikt worden, alhoewel het radiopersoneel uiteengeslagen was en de zenders van de eerste dagen van de invasie af vrijwillig vernield werden. Niettegenstaande de zware beproevingen was de Belgische Radio na het stopzetten van de krijgsvuerrichtingen, sterker dan ooit tevoren, dank zij het omroepstation te Leopoldstad.

De Belgische Radio was thans gewapend om het woord te richten tot de ganse wereld.

THEO FLEISCHMAN,
Administrateur, Directeur-Generaal.

★
★★

Op 10 Mei 1940, te 2. u. 30' 's ochtends, terwijl het onheil naderde, zette het N.I.R. zijn oorlogstaak in volgens de onder-richtingen van de militaire overheden, en vanaf die dramatische dageraad waren wij soldaten zonder uniform. De verscheiden etappen zijn bekend: eerst nog in de eigen studio's op het Flageyplein, vervolgens in de geheime studio's aan de rand van het Zoniënbos te Bosvoorde, vervolgens Oostende, Rijsel, Parijs, Montpellier, Poitiers.

Het was op 13 Juni 1940, terwijl Frankrijk instortte, dat de laatste « Brabançonne » door de aether dreunde, terwijl ons vanuit Brussel reeds de verbijsterende stemmen overwaaiden van een geknechte Belgische radio, de eerste klanken van een onzinnig verraad.

Naar uit militaire rapporten blijkt, is België het enige land in het Westen geweest waar, dank zij de getroffen voorzienigheidsmaatregelen, de Duitse Propagandastaffeln in de eerste phase van de overrompeling, geen valse berichten en misleidende oproepen hebben kunnen doorzenden en waar er geen zendersmaterieel in hun handen is gevallen. De Duitse bezetting heeft militair materieel moeten benutten voor haar uitzendingen in België.

De wederopstanding van de vrije radio in ons land is een hartroerende geschiedenis, te danken aan het fier gedrag van het radiopersoneel dat « saboteren » een zoet woord en « collaboreren » een onmogelijk woord heeft gevonden, en verder aan vernuft, aan wilskracht, en aan een samenwerking zoals deze bestond bij de verzetskrachten, georganiseerd door de Actie- en Inlichtingsdienst Samoyède waaraan amateurs-constructeurs samenwerkten met technici van het N.I.R. en van de private en gewestelijke omroepen van vroeger, in contact met Londen, die mogelijk hebben gemaakt dat te Brussel, Antwerpen, Gent, Kortrijk, Luik, Namen en in Henegouwen in het geheim uitzendposten werden gebouwd, terwijl ook de passende maatregelen werden getroffen om het centraal radio-gebouw en de installaties, te redden.

Het geheel van de voorbereiding op radiogebied werd onder de leiding gesteld van een groep van drie administrateurs, de HH. Boon, Clerdent en Kuypers, hiervoor in het bijzonder aangeduid door de Belgische ministerraad te Londen in November 1943.

De « clandestiene » zenders waren bestemd om onmiddellijk het terugtrekkende Duitse leger als het ware op de voet te volgen met nationale uitzendingen, en, inderdaad, enkele uren na de bevrijding van de hoofdstad, nl. op Maandag 4 September te 17 u. klonken in de aether de triomfstoten van de Belgische nationale radio-omroep, vanuit een fabriek in de Brusselse omgeving : « Hier Brussel, de Belgische Nationale Radio-Omroep, het vrije N.I.R. ». Zoals meer dan 2.000 bladen van de geallieerde naties het jubelend hebben geschreven : dit was een record, geen enkel bevrijd land is er in geslaagd zo onmiddellijk als in België de nationale radio-uitzendingen te hervatten. Aan de oprukkende geallieerde troepen en aan de burgerlijke overheden werden dan ook buitengewone diensten bewezen.

Te 22 u. zette Londen, na een groet tot het bevrijde Brussel, het werk voort : « Hier Londen, Belgische Nationale Radio-Omroep » en te 22.45 u. nam Leopoldstad het werk over : « Hier Leopoldstad, Belgische Nationale Radio-Omroep ».

Dat was in één avond de zegepraal van de vrije radio en de vergroting van de ruimte van de nationale radio tot een wereldgebied.

J. BOON,
Administrateur, Directeur-Generaal.

★
★★

Er kan niet voldoende nadruk gelegd worden op de krachtinspanning door de groep Samoyède van de Inlichtings- en Actiediensten tijdens de jarenlange bezetting, verwezenlijkt.

Het zijn de agenten van deze groep, die de gevaarvolle taak : de oprichting van de zendstations in verschillende delen van het land, vervuld hebben. Dit, niettegenstaande de gevaren welke er aan verbonden waren, wegens de aanwezigheid van de vijand. De sterkte van deze zendstations kon verscheidene honderden Watts bereiken. Hierdoor waren zij in staat van het eerste ogenblik van de bevrijding af, de boodschappen bestemd voor het Belgische volk, uit te zenden.

Ondertussen werden de laagspanning-installaties zorgvuldig bewaakt door zekere agenten van de groep Stentor van de Inlichtings- en Actie Diensten. Dank zij deze actie, was het mogelijk de plannen van de vijand te verijdelen en in

sterke mate de vernieling van deze installaties, ondanks de voorzorgen door de bezetter getroffen, te verhinderen.

Citeren wij enkele data met betrekking tot de hervatting van de werking van onze nationale uitzendingen, onafhankelijk van de zenders van de groep Samoyede, welke in dienst waren :

— de 5de September 1944, dus slechts één dag na de bevrijding, wordt reeds een studio van het Huis van het N.I.R. in dienst gesteld;

— de 24ste Oktober van hetzelfde jaar, vat een Zender van 2 Kw. zijn uitzendingen aan te Veltem. Van 9 November af wordt zijn sterkte opgevoerd tot 20 Kw.

— de 23ste December 1944, wordt een tweede zender van 5 Kw. gevoegd bij de voormelde.

Tenslotte bleef een laatste krachtsinspanning te doen, om aan de twee nationale golflengten een krachtige zender te bezorgen. De 5de September 1945, werd een tweede zender van 20 Kw. te Veltem in dienst gesteld.

Te Leopoldstad was een zender van 50 Kw. geïnstalleerd geworden op initiatief van de Belgische regering te Londen. Deze werd sinds het begin van 1943 in gebruik genomen door de Belgische Nationale Radio-Omroep om langs de korte golflengten in verbinding te treden met de bevolking van België en de ganse wereld.

Er ontbrak een verbinding tussen het moederland en de kolonie : deze verbinding werd op 14 Mei 1945 tot stand gebracht door het in dienst stellen van een zender van 5 Kw. te Ruisselede. Deze werd opgericht met de medewerking van de technische diensten van de R.T.T.

Het in goede staat brengen van het Huis van het N.I.R. te Brussel, werd zonder dralen voortgezet.

Drie dagen na de Bevrijding kon de Muziekkapel van de Gidsen reeds een concert geven in de grote studio.

Drie maanden nadien waren al de studio's van het Huis, op één na, in exploitatie.

De kern van de gewestelijke omroepen werd opgericht door de verscheidene secties van de groep Samoyède, waarvan ik reeds gesproken heb.

Later werd, met de hulp van het N.I.R., de installatie van de studio's en de zenders vergroot en aangevuld.

Het jaar 1946 werd gewijd aan de voltooiing van dit programma van wederopbouw. Aldus werd op 13 Oktober een zender van 10 Kw. in gebruik gesteld te Aye.

Dit jaar kenmerkte zich eveneens door de hervatting van het normale exploitatie-rhythme. Van dit ogenblik af hadden

vele activiteiten het voor-oorlogse peil bereikt en zelfs overschreden.

Om al deze resultaten te bereiken moesten vele vraagstukken, gesteld door de moeilijke periode welke doorgemaakt werd, opgelost worden. Men denke slechts aan de moeilijkheden waarmede men te kampen had, om grondstoffen en materieel te bekomen. Deze hinderpalen konden slechts uit de weg geruimd worden dank zij de medewerking van de verschillende diensten van het N.I.R.

Ik stel er prijs op hier bijzonder hulde te brengen aan de leden van het personeel, die noch hun moeite, noch hun tijd spaarden om zo vlug mogelijk het gestelde doel te verwezenlijken.

F. MORTIAUX,
Administrateur, Directeur-Generaal.

JURIDISCH STATUUT VAN HET BELGISCH NATIONAAL INSTITUUT VOOR RADIO-OMROEP

Het Juridisch Statuut van het N. I. R. is gebaseerd op de Wet van 18 Juni 1930 houdende stichting van het Nationaal Instituut voor Radio-Omroep en het Besluit van 28 Juni 1930 houdende toepassing van de Wet van 18 Juni 1930.

Gebruik makend van het recht, hem voorbehouden door art. 1 van voornoemde wet, heeft de Minister van Verkeerswezen, bij Besluit van 4 Mei 1940, het N. I. R. het voorziene preadvies gegeven, dat de 18de Juni 1942 van kracht moest worden.

Bij Besluit-Wet van 13 Oktober 1942 heeft de Ministerraad, vergaderd te Londen, de Dienst van de Belgische Nationale Radio-Omroep ingesteld.

De Besluit-Wet van 5 September 1944 betreffende het voorlopig statuut van de radio-omroep op bevrijd grondgebied, bevestigt voorlopig de opdracht van de Dienst van de Belgische Nationale Radio-Omroep en past zijn statuten aan met betrekking tot de nieuwe taken welke door de Dienst zullen moeten uitgevoerd worden in België vlak na de Bevrijding.

Tenslotte maakt de Besluit-Wet van 14 September 1945, met betrekking tot het statuut van het N. I. R. een einde aan het bestaan van de D. B. N. R. O. en regelt de statuten van het N. I. R. volgens de opdracht te vervullen tot het definitief statuut voor radio-omroep van kracht wordt.

SAMENSTELLING VAN DE ORGANEN VAN BEHEER

Belgische Nationale Radio-Omroep

VAN 1942 TOT DE BEVRIJDING

TE LONDON

Raad van Beheer :

Voorzitter :

Dhr. DELFOSSE, A., Minister van Justitie en Voorlichting.

Onder-Voorzitter :

Dhr. HUBERT, A.

Leden :

De HH. FLEISCHMAN, Th. (Directeur-Generaal van de B.N.R.O.);
GORLIA, E.; MOTZ, R., RENS, J.

IN BEZET BELGIE

Verantwoordelijk voor de Radio-Omroep :

De HH. BOON; CLERDENT; KUYPERS.

NA DE BEVRIJDING

Raad van Beheer

Van 4 September tot 10 April 1945

Leden :

HH. BOON, J.; CLERDENT, P.; FLEISCHMAN, Th.; KUY-
PERS, J.

Bestendig Afgevaardigde van de Minister :

van 4-11-44 tot 11-12-44 : Dhr. GERLO;
van 18-12-44 tot 7-2-45 : Dhr. DUBOIS.

Van 10 April tot 27 September 1945

Voorzitter :

Dhr. RONSE, Minister van Voorlichting.

Leden :

HH. BOON, J.; CLERDENT, P.; DE COOMAN, R.; DEWANDRE;
FLEISCHMAN, Th.; GRAULICH, Ch.; HAESAERT; KUY-
PERS, A.; KUYPERS, J.; STELLFELD.

Bestendig Afgevaardigde van de Minister :

van 11-5-45 tot 18-7-45 : Dhr. MOLITOR.

Dagelijks Bestuur

werkzaam van 14 Mei 1945 tot 8 Augustus 1945

Leden :

HH. BOON, J.; CLERDENT, P.; FLEISCHMAN, Th.; KUY-
PERS, J.

Belgisch Nationaal Instituut

voor Radio-Omroep

Raad van Beheer

Van 10 October 1944 tot 27 September 1945

Voorzitter :

Dhr. RONGVAUX, Ern., Minister van Verkeerswezen.

Onder-Voorzitter :

Dhr. KUYPERS, J.

Leden :

De HH. ANDELHOF, A.; Burggraaf BUFFIN de CHOSAL; Baron
de DORLODOT, A.; DUPRIEZ, R.; MALDEREZ, M.;
THUNS, G.; Baron van den BOSCH, F.; Van GESTEL, E.-P.

Bestendig Afgevaardigde van de Minister :

Dhr. MALDEREZ, M.

Dagelijks Bestuur

Voorzitter :

Dhr. KUYPERS, J.

Leden :

De HH. DUPRIEZ, R.; MALDEREZ, M.; VAN GESTEL, E.-P.

Raad van Beheer

Van 27 September 1945

Voorzitter :

Dhr. RONGVAUX, E., Minister van Verkeerswezen.

Onder-Voorzitter :

Dhr. KUYPERS, J.

Leden :

De HH. ANDELHOF, A.; BOON, J.; Burggraaf BUFFIN de
CHOSAL, V.; CLERDENT, P.; DE COOMAN; Baron de
DORLODOT, A.; FLEISCHMAN, Th.; MALDEREZ, M. (tot
1 Mei 1946); MORTIAUX, F. (sinds 1 Juli 1946); NUYENS,
M.; SABBE, V.; DUPRIEZ, R.; THUNS, G.; VALEN, P.;
Baron van den BOSCH, F.; VAN GESTEL, E.-P.

Bestendig Afgevaardigde van de Minister :

Dhr. BOUCHIER, P.

Dagelijks Bestuur

Voorzitter :

Dhr. KUYPERS, J.

Leden :

De HH. BOON, J.; DUPRIEZ, R.; FLEISCHMAN, Th.; MAL-
DEREZ, M. (tot 1 Mei 1946); MORTIAUX, F. (sinds 1 Juli
1946).

Coördinatie-Comité

Leden :

De **HH. BOON, J.** (Administrateur, Directeur-Generaal der Vlaamse Uitzendingen); **FLEISCHMAN, Th.** (Administrateur, Directeur-Generaal der Franse Uitzendingen); **MALDEREZ, M.** (Administrateur, Directeur-Generaal van het Technisch Departement), tot 1 Mei 1946; **MORTIAUX, F.** (Administrateur, Directeur-Generaal van het Technisch Departement), sinds 1 Juli 1946.

Comité voor Toezicht

Voorzitter :

Dhr. VAN DEN HOLT, J., Raadsheer bij het Rekenhof.

Leden :

HH. VRANCKEN, Directeur, Dienstoverste bij het Rekenhof;
SCARCEZ, S., Directeur, Dienstoverste bij het Rekenhof;
STOCK, R., Onderoverste bij het Rekenhof.

Vlaamse Uitzendingen

GESPROKEN UITZENDINGEN

A. — SEPTEMBER 1944 — 8 MEI 1945

Op Maandag, 4 September 1944, te 17 uur, hervatte de Vrije Belgische Radio haar activiteit met o. m. een toespraak van dhr. Directeur-Generaal Jan Boon, en met reportages over de intocht van de geallieerde legers en van de Brigade Piron te Brussel. Reeds Dinsdagnamiddag 5 September, konden programma's worden uitgezonden vanuit één studio van het Radiogebouw, en bij deze gelegenheid werd het woord gericht tot de luisteraars door de H.H. P. Clerdent en J. Kuypers uit naam van het beheercomité benoemd door de Belgische regering te Londen. Weldra bracht de minister van Voorlichting, de H. A. Delfosse, en vervolgens de H. Pierlot, Eerste Minister, hulde aan de vrije radio voor zijn werk bij oorlog en bevrijding.

De periode, die dan ingezet werd en heeft geduurd tot aan V-day, (8 Mei 1945), is zeer koortsig geweest. Zolang de strijd op het Europese vasteland heeft geduurd, zijn de Gesproken Uitzendingen er in eerste instantie om bezorgd geweest door haar Nieuwsberichten, Reportages, interviews, spreekbeurten, actualiteiten, montages, correspondenties uit het buitenland, een boeiend en waarheidsgetrouw beeld van het wereldgebeuren te geven.

Tijdens de benauwde dagen van het laatste Duitse offensief in de Ardennen, werden bemoedigende boodschappen van de leden van de Regering, alsook van generaal Erskin en de ambassadeurs van Groot-Brittannië en van de Verenigde Staten uitgezonden. Om de dankbare belangstelling, die onze bevolking aan onze bevrijders betoonde, te bevredigen, werden Engelse en Franse taal-cursussen ingericht, alsook lezingen over de cultuur en de literatuur van onze grote bondgenoten.

Daar de kaders van het cultureel personeel ten zeerste werden gehavend (wij beschikten over geen enkele com-

mentator, geen dramatische troep, slechts de helft van het voorziene aantal redacteurs en reporters, die dan nog vaak voor legerdienst werden opgeroepen), kon de vooroorlogse activiteit der Gesproken Uitzendingen slechts geleidelijk weer ingevoerd worden.

Respectievelijk in Januari en Februari 1945 konden de godsdienstige causeries en het Kinderuur weer regelmatig in de programma's opgenomen worden. Hetzelfde gold voor enkele vaste kronieken. In de historische Meidagen begaven onze oorlogsreporters zich naar de bevrijde steden van Nederland, Denemarken, Noorwegen, naar de gruwelkampen van Belzen en Dachau, naar de puinenstad Berlijn. De dag der overwinning werd gevierd met een groots opgevat, en zorgvuldig voorbereid programma.

B. — MEI 1945 — DECEMBER 1946

Met het inluiden van het nieuwe vreedstijdsperk konden de Gesproken Uitzendingen er opnieuw aan denken een intense en veelzijdige activiteit te ontwikkelen in al de sectoren van het politieke, culturele, economische, sociale en artistieke leven.

Het **Gesproken Dagblad** verstevigde de goede faam van degelijkheid en betrouwbaarheid, die het, reeds vóór de oorlog, op het gebied der internationale berichtgeving, zowel bij onze Noorderburen, als bij de Belgische luisteraars bezat. In twee grote wereldcentra (New-York en Londen) werden eigen correspondenten aangesteld. Ook in deze maanden maakte de Regering in de personen van haar Eerste Minister, Ministers en hoge ambtenaren, een dankbaar gebruik der uitzendingen, om den lande haar politiek toe te lichten en aan alle landgenoten de gepaste verklaringen en aanwijzingen te geven.

De **reporters** werden de aandachtige waarnemers van de herleving van België en van de naburige, bevriende landen. Van de helden en heldinnen uit de Weerstand werden talrijke interviews afgenomen. Daar het examen voor **sportreporter** aanvankelijk geen bevredigende uitslag leverde, werd beroep gedaan op gespecialiseerde krachten buiten het huis.

Vóór 1940 waren in de wekelijkse radioprogramma's bepaalde dagen voorbehouden aan de Omroep-Verenigingen, die als geaccrediteerde vertegenwoordigers optraden van de belangrijkste politieke en culturele groeperingen in België. Nu de Omroep-Verenigingen, in afwachting van een nieuw wettelijk radio-statuut (voorlopig) niet optraden, werd op 14 Januari 1946 een aanvang gemaakt met uitzendingen der **Vrije Politieke Tribune**. Wekelijks beschikte elk

der vier grote partijen over tien minuten zendtijd, in de loop van dewelke zij haar politiek programma kon toelichten op het plan der ideeën en stelling nemen tegenover de grote maatschappelijke vraagstukken, die in het brandpunt stonden der actualiteit. Aldus hoopten wij een bijdrage te leveren tot een gedisciplineerde beoefening der vrijheid en de politieke opvoeding der menigte.

Het **religieuze leven** weerspiegelde zich in de Zondagse Godsdienstige halfuurtjes en Protestantse spreekbeurten; verder in de kronieken der geestelijke litteratuur, alsook in reportages en actualiteiten.

Van **Oktober 1946** af werden ook maandelijks spreekbeurten gehouden over **Lekenmoraal en Philosophie**.

Tot 31 December 1946 werden niet minder dan 786 lezingen gehouden, de meeste door Universiteitsprofessoren.

Ook vanuit Nederland kwamen befaamde letterkundigen en Universiteitsprofessoren voor onze micro om bij te dragen tot de werking der culturele uitwisseling.

De **vaste kronieken** waren in 1945 en 1946 : kroniek van de B. N. R. O., Wetenschappelijke kroniek, Filmkroniek, Sportkroniek, Economisch Overzicht, kroniek der Ravitailering, Sociale kroniek, kroniek der Jeugdbeweging, Syndicale kroniek, Radiokroniek, Zeevaarkroniek, Kunstkroniek, Kroniek van het Boek in het Buitenland, Fotokroniek, Postzegelkroniek, Schaakkroniek, Fiscale kroniek, Technische kroniek, Luchtvaartkroniek, Koloniale kroniek, kroniek der Geteisterden. Sommige dezer kronieken werden afgeschaft zodra het actueel belang verminderde.

Naast het wekelijks Kinderuur werd van 24 April 1945 af een **Vrouwenuur** in de programma's opgenomen. Van dezelfde datum af werden ook de dagelijkse turnlessen opnieuw ingevoerd. Als gespecialiseerde rubrieken dienen nog vermeld : de **Uitzendingen voor onze Landbouwers**, verzorgd door specialisten (sinds 28 Januari 1945), alsook de **Schoolradio** (sinds 22 Oktober 1946).

Onder het motto **Studenten zenden uit** werd van April 1945 af een proefneming gewaagd met programma's verzorgd door Studenten van de Universiteiten van Gent, Leuven en Brussel. Deze uitzendingen werden in de tweede helft van 1946 niet hervat, maar een geheel nieuw programma werd voorbereid voor deze uitzendingen, waarmee in 1947 van wal zou worden gestoken.

Een gewaagde, maar goed geslaagde proefneming, was de inrichting van onze **Vrije Radiotribune** (eerste uitzending 13 Oktober 1945). De bedoeling was het contact tussen het N. I. R. en zijn luisteraars inniger en minder eenzijdig te maken, doordat laatstgenoemden werden uitge-

nodigd over de meest actuele en de meest omstreden kwesties hun eigen oordeel voor de micro uit te spreken.

In de tweede helft van 1946 werd een ander, zeer geapprecieerde nieuwigheid ingevoerd : De RONDE TAFEL VAN DE RADIO. Een veertiendaagse uitzending, tijdens dewelke door vast-aangestelde specialisten gedebatteerd wordt over onderwerpen uit het dagelijkse leven.

De **litteraire en dramatische sector** nam een groot aandeel in de programma's : zorgvuldig opgemaakte montages genieten de uitgesproken gunst der luisteraars. Vertrouwde rubrieken werden opnieuw ingevoerd : o. a. Radioverhalen, Auteurs dragen voor uit eigen werk, Poëzievoordrachten, Boekbesprekingen, Kronieken van het Tooneellevén, Tijdschriftenkroniek, Muzieklevén te Antwerpen en te Brussel. Het hervatten der dramatische uitzendingen werd belemmerd door het feit dat amper twee leden van onze vaste hoorspelentrop van 1940 overbleven. Nadat de audities nieuwe elementen hadden geleverd, werden vaste wekelijkse opvoeringen op 16 Mei 1945 ingezet.

Aanvankelijk werden vooral zulke hoorspelen uitgekozen die treffende episoden uit de tweede wereldoorlog tot thema hadden en reeds door vreemde radiostations waren uitgezonden.

De creatie op het vasteland door de Vlaamse Uitzendingen van « De Bevrijding » (The Rescue), het reeds klassiek geworden Engelse radiodrama, mag met eer genoemd worden in de annalen onzer dramatische prestaties. Ook van de nationale auteurs, van Herman Teirlinck af tot Johan Daisne, werd herhaaldelijk werk van hoog artistiek gehalte uitgezonden.

MUZIEKDIENTST

ERNSTIGE MUZIEK

Van September tot einde 1944.

Moeilijke periode. Epuratie van orkesten, koren, solisten en toondichters. Moeizame arbeid met onvolledig materieel, doch met een toegewijd personeel.

Van Januari tot Augustus 1945.

In 1945 komt het Symphonie-orkest, later het koor (April) en het Omroeporkest (Mei) terug in functie.

Zowel de solisten, het koor, als de orkesten moesten zich tevreden stellen met programma's samengesteld uit werken, waarvan het materieel zich te Brussel bevond.

Toch werden enkele hoogtepunten bereikt, die niettegenstaande voornoemde moeilijkheden reeds het bewijs van de drang naar vernieuwing van de Vlaamse muziekuitzendingen hebben geleverd.

Van September tot einde 1945.

Daar nu het orkestmaterieel van nieuwe werken beschikbaar was, werd een ruime plaats voorbehouden aan de muziekproductie in de vrije landen gedurende de oorlogsjaren, ten einde het Belgisch publiek de verloren tijd te laten inwinnen.

De symphonische programma's werden daarom opgevat als volgt : een derde der concerten werd gewijd aan het romantisch repertorium; een derde aan de werken geschreven tussen 1910 en 1936, en een derde aan de nieuwe werken ontstaan tussen 1936 en 1945.

Aan de productie van de vijf oorlogsjaren werd een bijzondere aandacht besteed, omdat zij zeer belangrijk is geweest, zowel wat de hoeveelheid als de hoedanigheid betreft.

Een rubriek « **Werk van eigen bodem** » bracht concerten gewijd aan het oeuvre van Vlaamse toondichters, naast enkele programma's gewijd aan dit onzer Waalse landgenoten.

Vier concerten van Oud-Nederlandse orgelmeesters hadden tijdens het laatste kwartaal van 1945 plaats.

De meesterwerken uit de Middeleeuwen, de Renaissance en de Barok waren ook rijkelijk in deze programma's vertegenwoordigd, zowel in de zondagvoormiddaguitzendingen van gewijde muziek, als in de reeksen « **Onze Muzikale Rijkdom** » en « **Ons Muzikaal Verleden** », beide gegeven onder de leiding van de beste musicologen van ons land.

Buitenlandse dirigenten als Sir Adrian Boult (9-11) en Constant Lambert (9-12) werden reeds gevraagd.

Hiermede werd getracht de algemeen-culturele lijn van de radio, zo dramatisch afgebroken op 10 Mei 1940, terug op te nemen en voort te zetten op hetzelfde, neen het liefst op nog een hoger peil dan dit van vóór de tweede wereldbrand.

1946

De muzikdirectie van de Vlaamse Uitzendingen van het N. I. R. heeft ruimschoots rekening gehouden met de culturele taak van een instelling als de onze, die naast haar ontspannende rol, tevens een opvoedende opdracht in het cultureel leven van ons land vervult. Daarom werden de

ernstige muziekprogramma's zó opgesteld, dat alle tijden en stromingen van de wereldproductie er ruim vertegenwoordigd waren, zulks in de mate van hun belangrijkheid.

Ook werd met een bijzondere sympathie het werk van Belgische toondichters ter hand genomen, en werden nieuwe partituren van Raymond Chevreuille, Norbert Rousseau, Maurits de Roo, Victor Legley, Willem Pelemans, David Van de Woestijne, Marinus De Jong en Karel Hens uitgevoerd.

Als blijk van belangstelling voor het cultureel streven en leven in ons land heeft het N. I. R. de voornaamste concerten, ingericht in Vlaamse steden, gerelayeerd.

Een uitwisseling tussen het Groot Symphonie-Orkest van de Radiodiffusion Française o. l. v. Manuel Rosenthal en het Symphonie-Orkest van het N. I. R. bracht eerstgenoemd orkest te Brussel in het Paleis voor Schone Kunsten met een concert voor de micro's der Vlaamse en Franse uitzendingen op 15 Mei 1946, terwijl op 29 Mei ons Groot Symphonie-Orkest o. l. v. Franz André een bezoek bracht aan de Franse hoofdstad met een programma dat werken van Milhaud, Chevreuille en Bartok bevatte.

Op 28 April trad het Symphonie-Orkest te Luxemburg op, eveneens o. l. v. Franz André, met werken van César Franck, Moussorgsky en Strawinsky.

Het verleende bovendien zijn medewerking aan 12 grote lyrische concerten, waaronder « **A Child of our Time** » van Michael Tippett op 25 Januari o. l. v. Leonce Gras; « **Le Festin de la Sagesse** » van Darius Milhaud op 22 Maart o. l. v. Paul Collaer; « **De Schelde** » van Peter Benoit op 16 Juni en 14 Juli o. l. v. Leonce Gras en « **La Damnation de Faust** » van Hector Berlioz op 27 Oktober o. l. v. Franz André.

Verscheidene grote concerten werden door de buitenlandse stations (Radiodiffusion Française, Radiodiffusion Suisse, B. B. C., Nederlandse Radio-Omroepen en zelfs door de Kaya (een der Noord-Amerikaanse zenders) in uitgesteld relais overgenomen.

LICHTE MUZIEK

Platen :

De aanvang was niet gemakkelijk, maar geleidelijk is daarin verbetering gekomen; in de eerste plaats door het ontvangen van nieuwe platen uit Amerika en uit Engeland (commerciële en eigen opnamen van de B. B. C.); in de tweede plaats, maar dit eerst tegen het einde van 1945, door het in beperkte mate terug inschakelen van opnamen

van Weense componisten. Deze inschakeling is in drie fasen gebeurd :

a) werken van Joodse componisten, die onder de bezetting verboden waren;

b) werken van overleden Weense componisten;

c) werken van Weense componisten nog in leven.

Natuurlijk gold het hier alleen instrumentale opnamen. De Duitse taal, als dusdanig, werd systematisch uit onze programma's geweerd.

LEVENDE MUZIEK

Orkesten en groepen :

Bij de aanvang in September waren de mogelijkheden voor deze afdeling nul.

In Mei 1945 hadden de examens plaats voor de vorming van een nieuw Omroeporkest, waarvan de samenstelling op 40 man gebracht werd. Op 16 Juni 1945 trad dit nieuw orkest in dienst.

Ondertussen was de Auditiedienst in werking getreden en hadden verscheidene nieuwe groepen zich aangemeld, zodat einde 1945 op een twintigtal ensembles beroep kon worden gedaan voor onze programma's.

Non Stop ! Recht door ! :

Op 18 November 1945 werden de vóór de oorlog zo populaire uitzendingen « Non Stop ! Recht door ! » hervat. Van dat ogenblik af kwamen deze uitzendingen weer om de veertien dagen op de programma's voor en op 16 December werd ook de oude traditie om met deze uitzendingen de provincie te bezoeken in ere hersteld door een Non Stop ! Recht door-concert dat plaats had te Weteren.

1946

Omroeporkest :

Het Omroeporkest gevormd in Juni 1945, had bij de aanvang van het jaar 1946 reeds bewezen dat het een ensemble van eerste gehalte zou worden. Het heeft gedurende het jaar 1946 dan ook een reputatie verworven van eerste rangs ensemble.

Zijn activiteit kan over vijf rubrieken verdeeld worden :

a) **11 Klassieke concerten** werden gegeven afgewisseld onder leiding van Leonce Gras en Jef Verelst : een

ervan werd gedirigeerd door de Zwitserse dirigent Paul Sacher en een werd te Leuven uitgevoerd.

b) **9 Moderne concerten** gingen afgewisseld onder leiding van Paul Collaer en Leonce Gras.

c) **17 operetten en comische opera's** werden uitgevoerd.

d) **22 Non Stop ! Recht door !-concerten** vormden een der meest populaire delen van onze programma's.

e) **Gewone ontspanningsconcerten** namen de rest van de tijd in, ongeveer 2 à 3 concerten per week, en brachten de laatste nieuwigheden op het gebied der lichte muziek.

Uit het Omroeporkest werd verder het Salonorkest gevormd. Onder leiding van Désiré Dérissen gaf deze kleine groep ongeveer één concert per week. Het speelt eigen arrangementen, is een ensemble van solisten en geldt als een der beste formaties in dit genre.

Wanneer deze groep optrad, fungeerde de rest van het Omroeporkest als Licht Orkest.

Kleine Groepen :

Deze vulden vooral de middaguren. Er traden 29 ensembles op.

PROGRAMMASECRETARIAAT EN AUDITIEDIENST PROGRAMMASECRETARIAAT

Samenstelling der programma's.

De originele programma's van de Directie der Geproken- en der Muziekuitzendingen werden samengesteld, getijpt en gedrukt. Vervolgens werden ze verzonden aan de diensten van het N. I. R. aan dag- en weekbladen in het binnenland (ter publicatie) en aan de buitenlandse Radioomroepen.

Auteursrechten.

Na de uitvoering werden de programma's nauwkeurig geminuteerd (door de Vlaamse Regie) en door het Programmasecretariaat nagezien en aangevuld, op grote bladen geplakt of op speciale formulieren getijpt, op 3 exemplaren verzameld en maandelijks verzonden aan de SABAM, de SACD en 1 exemplaar wordt bewaard in de archieven van het N. I. R.

VLAAMSE REGIE

De dienstregeling van de Vlaamse Regie werd wekelijks opgemaakt en de uitzendingen regelmatig gevolgd en gecontrôleerd.

De dagelijkse verslagen der Vlaamse Regie werden getijpt en overgemaakt aan de geïnteresseerde personen.

AUDITIEDIENST — MUZIEK

Acht honderd twee-en-dertig kandidaten werden ingeschreven in de auditierregisters en werden uitgenodigd tot de proef. Aan deze convocaties beantwoordden slechts 583 kandidaten.

Indeling :	Uitgenodigd	Geauditioneerd
Koor	11	8
Harmonie	1	1
Zang	318	238
Snaren en kamermuziek	54	37
Klavier	84	60
Orkesten en Accordeon.	227	158
Orgel	24	16
Symph. Orkest	2	2
Blaasinstrumenten	22	17
Kabaret	89	48

AUDITIEDIENST — GESPROKEN UITZENDINGEN

357 kandidaten werden uitgenodigd;

272 kandidaten legden de proef af.

DIENST VOOR PERS EN LUISTERAARS

Deze dienst kon eerst in de loop der maand December 1944 wederopgericht worden; tot zijn activiteit behoren : de briefwisseling met de luisteraars; mededelingen betreffende de programma's aan de pers en het beantwoorden van critiek op het N. I. R.; het inrichten van openbare concerten in de studio, in het land en in het buitenland; de deelneming van het N. I. R. aan radiotentoonstellingen; het ontvangen van binnen- en buitenlandse bezoekers; het inrichten van recepties; het waarnemen van het perssecretariaat tijdens de vergaderingen van de O. I. R.; het uitgeven van

N. I. R.-brochures, programmabrochures en van **De Radio-week**, officieel orgaan en programmablade van het N. I. R. **Voor de Gesteisterden**.

Deze actie bij de luisteraars werd ingezet door dhr. J. Boon, Directeur-Generaal, en overgenomen door de Dienst voor Pers en Luisteraars; zij bracht de som op van 26 miljoen 828.063 fr. 38 c. waarin de opbrengst is begrepen van verscheiden concerten te Brussel en in de provincie.

Betrekkingen met de Pers.

Er werden geregeld 2 tot 3 artikeltjes per week overgemaakt aan de pers. Ongeveer 45 rechten van antwoord en rechtzettingen van verkeerde uiteenzettingen over het N. I. R. werden verzonden. Er mocht spoedig een warme belangstelling — ook in de Franstalige pers — vanwege de muziekcritici aangetekend worden voor onze concerten.

Concerten in de Studio's.

Negentig openbare concerten in de grote studio en 24 in de kleine studio's werden ingericht. Voor deze concerten werden min of meer 41.700 uitnodigingen verzonden. Het concert van 14 Januari 1946 werd opgeluisterd met de tegenwoordigheid van H. M. Koningin Elisabeth.

Concerten te Brussel.

In het Paleis voor Schone Kunsten op 31 Maart 1945 (De Mattheus-Passie); 27 April 1945 ter verheerlijking van de overwinning der Geallieerde Legers (in aanwezigheid van Miss Mary Churchill); 15 Mei 1946 Galaconcert door het Nationaal Orkest van de Radiodiffusion Française; 11 Juli 1946, Guldensporen concert; 6 September 1946 ter gelegenheid van de bijeenkomst der Internationale Unie van Spoorwegen.

Concerten in de Provincie.

Antwerpen op 27 April 1945, Bevrijdingsconcert in de Koninklijke Nederlandse Schouwburg; de Schelde van P. Benoit in de Handelsbeurs; 7 concerten met zeldzaam of niet uitgevoerde werken uit de XVIIe en de XVIIIe eeuwen werden voor een uitgelezen publiek gegeven in de muziekbibliotheek ten huize van de heer J. A. Stelfeld; Gent, 4 Maart 1945, Symphonieconcert in de Koninklijke Opera; Brugge, 25 Augustus 1946 : Julius Sabbe-Eeuwfeesten in de Stadsschouwburg.

Bovendien werden 12 Non Stop ! - Recht door !-concerten gegeven in steden en grote gemeenten van het Vlaamse landsgedeelte.

Concerten in het Buitenland.

Te Luxemburg en te Parijs door het Groot Symphonie-Orkest onder leiding van Franz André.

« De Radioweek »

Nadat de Raad van Beheer van het N. I. R. besloten had een eigen programmablade uit te geven verscheen op 15 April 1945 « De Radioweek ».

Het eerste nummer werd gedrukt op zes bladzijden; het tweede op acht bladzijden en te koop gesteld tegen 3 frank.

Vanaf 23 December 1945 kon worden overgegaan tot een noodzakelijk geworden uitbreiding van het programmablade; het werd in koperdiepdruk op 32 bladzijden uitgegeven en verkocht tegen 5 frank. Eerst dan konden abonnementen worden aanvaard.

Op 29 September 1946 werden er nog 8 bladzijden aan toegevoegd, waarvan 4 bladzijden met een tweede kleur. De verkoopprijs werd verhoogd tot 7,50 fr. en van die datum af werd betalende publiciteit opgenomen.

Andere uitgaven.

Programmabrochure voor het seizoen 1945-1946 (oplaag 5.000 exemplaren) en voor het seizoen 1946-1947 (oplaag 3.000 exemplaren). De eerste na-oorlogse N. I. R.-brochure **Bela Bartok** door E. H. Denijs Dille.

Bezoekers.

Documentatie en fotomaterieel over het N. I. R. werd overgemaakt aan talrijke buitenlandse bezoekers.

Recepties.

Na enkele grote openbare concerten werden buitenlandse gasten, ambassadeurs, gezanten en Belgische personaliteiten ontvangen in het kantoor van de heer A. D. G. Boon of in de studio's 1 tot 5.

Perssecretariaat van de O. I. R.

Tijdens de algemene vergaderingen te Brussel werd het perssecretariaat door de Dienst waargenomen.

Gedenkplaat.

De geestelijke en burgerlijke plechtigheden ter nagedachtenis van de tijdens de oorlog overleden leden van het personeel van het N. I. R., van de B. N. R. O., van de oorlogsmissies Samoyède en Stentor werden ingericht. Een gedenkplaat werd bij de ingang van Studio 4 geplaatst.

DE GEWESTELIJKE OMROEPEN

Vóór de oorlog bestonden er in ons land een reeks van negentien private radiostations, die geen statuut hadden, doch enkel een vergunning om uit te zenden van de Regie van Telegraaf en Telefoon. (Drie dezer kleine omroepen werden verzorgd door culturele vennootschappen (W.V.R.O. te Kortrijk, Radio-Vlaanderen te Gent en Vlaamse Radio Omroep te Loksbergen.) Deze vergunning werd, om veiligheidsredenen, ingetrokken in Mei 1940.

In opdracht van de Belgische regering te Londen werd onder de bezetting met de hulp van sommige medewerkers van de vooroorlogse private omroepen in 't geheim gewerkt om in elke provincie een regionale uitzendpost te bouwen om onmiddellijk in werking te treden bij de bevrijding van ons grondgebied ten einde de richtlijnen en mededelingen van de overheden aan de bevolking bekend te maken.

Bij de bevrijding heeft eerst het militair gezag en nadien de Regering aan de B. N. R. O. en daarna aan het N. I. R. opdracht gegeven de gewestelijke zenders uit te baten in afwachting van het nieuw wettelijk radio-statuut.

Er zijn in het Vlaamse land drie gewestelijke omroepen in werking : te Antwerpen, Gent, Kortrijk en een vierde : Hasselt, in wording.

Zij genieten een ruime culturele zelfstandigheid; doch met een technische eenheid en een culturele en administratieve band met de nationale omroep. Daarom bestaan hun programma's uit twee delen : eigen programma's en overneming van programmagedeelten van de Nationale Omroep, o. a. de Nieuwsberichten.

De specifieke taak van de gewestelijke omroepen is, ter aanvulling van de programma's van de nationale omroep, eigen programma's te verzorgen, die zoveel mogelijk de uitstraling dienen te zijn van het plaatselijke en gewestelijke cultuur- en volksleven. Daarom werd door de Raad van Beheer bij elke gewestelijke omroep een Raadgevend Cultureel Comité aangesteld, bestaande uit tenminste zes personen. Deze comité's die maandelijks vergaderen, hebben als opdracht het hoofd van de gewestelijke omroep, bij dewelke ze werden aangesteld, bij te staan met wenken en raadgevingen om het volks- en cultuurleven van het gewest te weerspiegelen in de uitzendingen. De programma's dienen iets meer populair te zijn dan deze van de nationale omroep en in de muziekuitzendingen een ruime plaats voor te behouden aan de lichte muziek van goede smaak. Ook dient de gewestelijke omroep stimulerend te werken, door de beste volksverenigingen, volkskoren, kunstenaars van alle

slag uit zijn luistergebied gelegenheid te geven voor de micro op te treden. Onlangs werden bij elk der gewestelijke omroepen auditie-jury's opgericht voor muziek- en gesproken uitzendingen, wier taak het is de kandidaten te beoordelen die voor medewerking aan de programma's wensen in aanmerking te komen.

De gewestelijke omroepen in het Vlaamse land beschikken over twee golflengten, die thans als volgt gedeeld worden : Antwerpen en Gent 204,8 meter en Kortrijk (en Hasselt) 202,3 meter.

GEWESTELIJKE OMROEP ANTWERPEN — 204,8 M.

Onder de bezetting werd te Schoten bij Antwerpen in 't geheim een zender opgericht, die echter bij de bevrijding van de stad niet te bereiken was en trouwens tengevolge der oorlogsgebeurtenissen gedeeltelijk vernield werd. Daarom werd de zender van Radio Antwerpen O. N. 4. E. D. in bedrijf genomen, doch slechts op 28 Oktober 1944 kon van de militaire overheden toelating tot uitzending verkregen worden en nog op dezelfde avond werd van wal gestoken, vanuit Edegem. Kort nadien werd een noodstudio ingericht op het stadhuis te Antwerpen, terwijl thans de studio's zijn ondergebracht St-Niklaasplein, 10. In de zware lijdensdagen die Antwerpen na de bevrijding nog moest doormaken heeft de gewestelijke omroep Antwerpen uiterst verdienstelijk werk ten bate der bevolking kunnen presteren, o. m. door het organiseren van lessen, wjl de scholen gesloten waren.

GEWESTELIJKE OMROEP KORTRIJK — 202,3 M.

Tengevolge van het zware bombardement van 21 Juli 1944 werd de in 't geheim gebouwde zender zwaar beschadigd. Toch konden de uitzendingen reeds op 12 September aanvangen. De zender zelf staat thans te Vichte terwijl de studio's te Kortrijk in de Rijsselstraat, n° 36 zijn ondergebracht.

GEWESTELIJKE OMROEP GENT — 204,8 M.

De zender werd eerst gebouwd te De Pinte, doch moest om technische redenen te Gent terug opgebouwd worden. De uitzendingen vingen reeds aan op 18 September. Thans is de zender zelf definitief geïnstalleerd in Merelbeke, terwijl de studio's gevestigd zijn te Gent in de St-Margrietstraat, 28.

Frans Uitzendingen

GESPROKEN UITZENDINGEN

De activiteit van de Franse gesproken uitzendingen kan, van de bevrijding af tot nu toe, verdeeld worden in twee duidelijk afgebakende periodes :

1° de periode voor wederopbouw, die loopt van September 1944 tot September 1945;

2° de normale periode, die aanvangt in Oktober 1945.

1. — DE PERIODE VOOR WEDEROPBOUW

Deze wordt vooral gekenmerkt door de grote zorg welke besteed werd aan de Nieuwsberichten. In grote lijnen bevat het programma van deze periode de volgende rubrieken : de Nieuwsberichten en de bijzondere uitzendingen, de Kroniek van de gebeurtenissen van de dag, de Actualiteiten en de Reportages, het Politiek Weekoverzicht, de uitzendingen in de Engelse taal en zelfs uitzending van Nieuwsberichten in de Poolse taal. Het is slechts van 15 Januari 1945 af dat de programma's veelzijdiger worden. Indien de Nieuwsberichten nog steeds de meeste aandacht vergen, wordt nochtans een ruime plaats voorbehouden aan de uitzendingen van de openbare diensten, zoals de mededeling van de lijsten van de terugkerenden, de welkomboodschappen aan onze gevangenen en de dagelijkse uitzendingen voor het Belgische Leger te velde.

Allengs worden in de programma's litteraire uitzendingen ingelast, zoals commentaar over actuele problemen, een dagelijkse kroniek van de culturele bedrijvigheid, enkele hoorspelen, de poëzie en tenslotte deze bestemd voor de jeugd, die hervat werden in Januari 1945.

De opvoedende uitzendingen worden hervat, de turnlessen, de raadgevingen over kookkunst; de Magazine voor

de Vrouw, de Tribune der Jongeren, Radio Universitaire, de katholieke en protestantse godsdienstige spreekbeurten worden weder in de programma's ingelast.

2. — DE NORMALE PERIODE

Van September 1945 af beschikte de Radio weder over het geschikte werktuig voor het volbrengen van zijn taak in vreedstijd. Aangepast aan de nieuwe voorwaarden worden de vooroorlogse opvattingen hervat. De Nieuwsberichten nemen hun gepaste plaats in met berichten, verscheidene kronieken, persoverzichten, reportages, actualiteiten en dagelijkse uitzendingen in de Duitse taal bestemd voor de Oostelijke cantons. De litteraire dienst neemt regelmatig toneelspelen, hoorspelen, commentaren en kronieken in zijn programma's op. Een radiophonisch Magazine getiteld « Le Dimanche Illustré » wordt ingevoerd. Tenslotte wordt een nieuwe dienst opgericht door de Gesproken Uitzendingen : de Didactische Dienst, welke van het eerste ogenblik af de rubrieken van Radio-Universitaire, de Uitzendingen voor de landbouwers, de Tribune voor de Jongeren en de Magazine voor de Vrouw verzorgt.

Ononderbroken wordt gearbeid om een normale toestand te bereiken. De groeiende uitbreiding van de programma's, vastgelegd in Oktober 1945, kenmerkt de activiteit van de Gesproken Uitzendingen van 1 Januari tot 31 December 1946. De laatste drie maanden van het jaar 1946 in het bijzonder vormen het hoogtepunt met verwezenlijkingen waarvan verder een overzicht, noodgedwongen schematisch, gegeven wordt.

Tekenend voor deze periode is tevens de hervatting, in Oktober 1946, van de uitzendingen van de Schoolradio, onderbroken sinds 1940, uitzendingen welke verzorgd werden door de Gesproken Uitzendingen, volgens richtlijnen en formules verworven door de kostbare vooroorlogse ervaring. De Schoolradio telt thans drie rubrieken, respectievelijk bestemd voor de scholieren van 8 tot 12 jaar, van 12 tot 15 jaar en voor de jonge lui van 15 tot 18 jaar.

In de loop van het vorige jaar werden in het programma tal van nieuwe rubrieken opgenomen zoals : « De Vrije Politieke Tribune », « De Vrije Syndicale Tribune », en spreekbeurten over Wijsbegeerte en Lekenmoraal.

Wij menen goed te doen op het einde van dit kort verslag betreffende de activiteit van de Gesproken Uitzendingen over een zo lange periode, de aandacht te vestigen op enkele van de meest karakteristieke verwezenlijkingen.

Op de schitterende lijst van de prestaties van de Nieuwsberichten kunnen worden bijgeschreven de uitzendingen ter gelegenheid van de bevrijding, de vreugde van de « V.-Day » en de prachtige reportages over de bezoeken van Generaal de Gaulle in Oktober en van Churchill in November 1945.

Verder moeten we voor het jaar 1946 nog wijzen op de Uitzendingen gewijd aan de 20ste verjaring van de Nieuwsberichten. Noteren we voor de litteraire dienst : de realisatie van het werk van Paul Claudel « Les Coëphores », muziek van Darius Milhaud, op 30 Mei 1945. Tot de meeste markante gebeurtenissen behoren ongetwijfeld de twee bezoeken aan onze studio's gebracht door het gezelschap van de Comédie Française, eerste officiële bezoeken van dit beroemd gezelschap aan een buitenlandse radio. De eerste maal werd door de Comédie-Française integraal « Athalie » van Racine, muziekpartituur van Mendelsohn, voor koor en orkest, uitgevoerd. De tweede maal bood de Comédie Française aan de Belgische luisteraars « Le Mariage de Figaro » met originele muziekpartituur van Louis Beydts, uitgevoerd door de muzikanten van het N. I. R. onder leiding van de Heer André Jolivet, dirigent van de Comédie Française. De creatie van het oratorio « Icare » gedicht van Theo Fleischman en muziek van Marcel Poot, kan niet onopgemerkt voorbij gegaan worden.

Andere belangrijke gebeurtenis : in 1946 werd door het dramatisch gezelschap van de B. N. R. O. voor de micro van de Radiodiffusion Française het werk van Edmond Kinds « Le Valet des Songes » uitgevoerd.

De Didactische Sectie bleef evenmin werkeloos, de uitzendingen van de School-Radio kenden een groeiend succes. De Tribune van de Jongeren bood haar luisteraars de 25ste December 1946 een internationale uitzending aan, getiteld « Les jeunes du Monde chantent la Paix », uitzending waaraan verscheidene vreemde landen medewerkten.

De plechtige openingszitting van « Radio-Universitaire » de 19° Oktober 1946, liet een diepe indruk na in wetenschappelijke kringen. Op deze zitting, vereerd door de tegenwoordigheid van Sir Alexander Fleming, werden boodschappen voorgelezen van de professoren Joliot-Curie en Harold C. Urey.

De drie winnaars van de Nobel-prijs hebben een gans jaar de tribune van Radio-Universitaire bezet met lezingen over de peniciline, de atoomenergie en het wetenschappelijk onderzoek over de kernleer.

MUZIEKUITZENDINGEN

Vijf jaren oorlog hadden de orkesten gedesorganiseerd, de platenreserve uitgeput, de artisten links en rechts verspreid. Het technisch materieel was versleten en op dat ogenblik niet te vervangen; de epuratiemaatregelen vereisten grote omzichtigheid bij de ondertekening van de contracten.

Nochtans moest ten spoedigste een normale toestand in het leven geroepen worden. Dit resultaat werd bereikt. 1945 was het jaar van de volledige reorganisatie van de muziekuitzendingen. De orkesten traden op in de provincie, de openbare concerten kenden weer het voor-oorlogs succes, en de discotheek voldeed aan de vele wensen van de luisteraars.

Befaamde solisten traden weer op en talrijke Belgische en buitenlandse dirigenten werden uitgenodigd om de concerten te leiden. Noteren we evenens dat talrijke concerten ingericht werden ten voordele van vaderlandslievende werken en in het bijzonder om de geteisterden hulp te bieden.

REPARTITIE VAN DE ORKESTEN

Tijdens het jaar 1948 stelde het N. I. R. zijn twee vaste orkesten samen : het groot Symphonie-Orkest en het Radio-Orkest. Een tijdelijk orkest werd te Luik gevormd teneinde de muzikanten gedurende de V-bombardementen aan het werk te houden. Deze concerten werden vanuit Luik wederuitgezonden.

Aantal prestaties :

Symphonie-Orkest : 87;

Radio-Orkest : 433;

Orkest van Luik : 176.

De Directeur van de Muziekdienst en talrijke dirigenten hebben bij uitzondering het groot Symphonie-Orkest gedirigeerd.

HET GROOT SYMPHONIE-ORKEST

Bij het opmaken van de programma's werd rekening gehouden met de wensen van de luisteraars, terwijl tevens nieuwe werken bekend gemaakt werden. Zij gaven de gelegenheid bladzijden te gehore te brengen van voorlopers en musici van de klassieke periode, de romantische toondichters en hun onmiddellijke opvolgers, de moderne en de hedendaagse Franse-, Belgische-, Russische-, Spaanse-, Tjekse-, Hongaarse- en Zweedse toondichters.

MILITAIRE MUZIEK. — 22 concerten door de muziekkapel der Gidsen en der Grenadiers.

SOLISTEN. — 287 solisten traden op in 310 recitals.

KAMERMUZIEK. — 24 uitvoeringen door 18 Belgische gezelschappen en het Engelse kwartet Taylor.

ORATORIO'S. — « De Passie volgens sint Jan », van J. S. Bach; « Stabat Mater » van Pergolesi.

LYRISCH TONEEL. — 9 uitvoeringen en 10 selecties uit operetten. De koren van het N. I. R. hebben 60 prestaties geleverd.

GEËNREGISTREERDE MUZIEK. — 44.456 zijden van platen voor de Franse Uitzendingen, 56.193 voor de gewestelijke omroepen.

UITZENDINGEN BUITEN HET INSTITUUT. — Palais voor Schone Kunsten (3); Muntshouwborg (1); Collegiale van St-Michiel en Ste-Goedele (1).

CONCERTEN IN DE PROVINCIE. — Ath — Charleroi — Dinant — Flémalle — Gembloers — Houdeng (2) — Luik (4) — Namen — Tamines.

BIJZONDERE UITVOERINGEN. — 10 gecommenteerde uitvoeringen. — 7 Maandagconcerten. — 23 muzikale actualiteiten. — 13 concerten van hot-jazz.

ORKESTEN DIE NIET TOT HET INSTITUUT BEHOOREN. — 9 verschillende gezelschappen gaven 66 concerten.

BELGISCHE TOONDICHTERS. — 12 concerten door het Radio-Orkest; 1 door het groot Symphonie-Orkest; 15 door het Orkest van Luik.

In 1946 bereikten de muzikale uitzendingen een ontwikkeling die het voor-oorlogse peil overtrof. De belangrijkste uitzendingen zijn de **grote concerten** (68) gegeven door het Symphonie-Orkest, meestal onder leiding van F. André.

Vermelden we onder de Repertorium-concerten :

a) een Beethoven-festival, — integrale uitvoering van de negen symphonieën (deze cyclus werd gesloten tijdens het jaar 1947);

b) concerten gewijd aan de nationale scholen (Russische, Engelse, Amerikaanse, Franse, Poolse).

De meest op de voorgrond tredende aspecten van de hedendaagse muziek werden belicht. Men vindt in de programma's, oordeelkundig geplaatst ofwel per strekking gegroepeerd, de belangrijkste namen van de hedendaagse muziek. Een speciale plaats werd aan de Belgische toondichters voorbehouden.

Eén van de moeilijkste te verwezenlijken uitvoeringen was de opera « Christophe Colomb », muziek van Darius

Milhaud en tekst van Paul Claudel. Verscheidene opera's van Belgische toondichters werden uitgevoerd (waartussen een creatie van « Fansou » van Jean Absil). Ons beperkend tot de creaties vermelden wij de oratoria « Thyl Claes » van Wl. Vogel, « Icare », van Theo Fleischman en Marcel Poot, « Inferno », van Norbert Rosseau. Hieraan moeten nog de gala-avonden, onder leiding van buitenlandse dirigenten, gevoegd worden (A. Wolff, M. Rosenthal, H. Busser, Neumarck), de concerten gegeven door het orkest buiten het N. I. R., hetzij in de provincie, hetzij in het buitenland (Luxemburg, Parijs) en de internationale relay-uitzendingen.

Op het gebied van kamermuziek wijzen wij op de creatie van de « Maandag Concerten » regelmatige uitzendingen van kamermuziek gewijd aan werken van een gans bijzondere kwaliteit, zowel uit het oude repertorium als de hedendaagse muziek. In het kader van deze concerten werden uitzendingen van kamerorkesten gegeven, onder meer twaalf door het Radio-Orkest. Een snarenkwartet was permanent verbonden aan onze uitzendingen (zes uitvoeringen) en een dubbel vocaal kwartet interpreteerde polyphonische werken uit de XVIe eeuw en uitermate moeilijke hedendaagse werken.

Op het gebied van kamermuziek wijzen wij nog op uitvoeringen van reeksen van gelijksoortige onderwerpen (46) evenals gevarieerde concerten (54), gekozen uit het klassiek en romantisch repertorium; — 66 kooruitvoeringen — 262 recitals waarvan vele een aaneengeschakeld geheel vormden.

ONTSPANNINGSMUZIEK. — Naast de dagelijkse concerten verzorgd door het Radio-Orkest (443) waarin talrijke solisten, zowel zangers als instrumentisten, optraden, werden concerten gegeven door diverse ensembles (128) (salon, muzette, jazz), uitvoering van operetten en operacomiques, Radio-varia (7), militaire muziek (9), amateurfanfare corpsen en harmonie gezelschappen.

GRAMOPHOONPLATEN-MUZIEK. — Voor de ernstige muziek werden 8.592 zijden afgedraaid en 36.299 voor het lichte genre.

DIRECTIE VAN HET SECRETARIAAT

Bij de bevrijding kwam de Directie van het Secretariaat een groot deel van het personeel te kort. Al de diensten moesten wederopgericht worden.

De Dienst Pers en Luisteraars werd zelfstandig. De Omroepverenigingen hadden hun bedrijvigheid niet hervat.

Examens werden voorzien teneinde de verschillende diensten, zoals : de regisseurs-speakers, de auditiedienst, de dienst van de programma's en auteursrechten, het classement en de deurwaarders, te reorganiseren.

Tijdens 1945 werden deze diensten volgens de noodwendigheden weder ingericht. De eerste maanden na het hervatten van de activiteit van het N. I. R. (toen B. N. R. O.) was enkel de dienst van de regisseurs-speakers noodzakelijk.

Na de capitulatie van de Duitsers, toen de uitzendingen normaal hervat werden, moest aandacht besteed worden aan de auteursrechten en het drukken van de programma's.

De Auditiedienst had het in die tijd zeer druk ingevolge de epuratie-maatregelen en de administratieve sancties welke ten opzichte van zekere artisten getroffen waren. Slechts in 1946 kon deze dienst zijn normale activiteit hervatten.

De Directeur van het Secretariaat werd gelast, — daar de Omroepverenigingen niet meer bestonden, — met de algemene organisatie van de gewestelijke omroepstations, clandestien ontstaan tijdens de bezetting, het aanwerven en het op de hoogte brengen van het personeel.

Het secretariaat wijdde zich aan deze arbeid van de eerste weken na de bevrijding af en gedurende de jaren 1945 en 1946, terwijl het tevens de andere diensten leidde.

Ingevolge de oprichting van de gewestelijke omroepstations werden belangrijke wijzigingen gebracht aan de Auditiedienst, vermits deze zich ook hiermede bezighield, rekening houdend met hun bijzondere behoeften, namelijk op dialectisch gebied.

De diensten functioneerden normaal toen einde 1946, de Raad van Beheer besloot de werking van het N. I. R. te wijzigen. De Directie vna het Secretariaat werd afgeschaft en de diensten werden aan andere directies verbonden.

DIENST VOOR PERS EN LUISTERAARS

De Dienst voor Pers en Luisteraars hervatte en breidde onmiddellijk na de bevrijding zijn voor-oorlogse bedrijvigheid uit.

Voor de Geteisterden.

Door spreekbeurten van de Hr. Fleischman en de Directeur van de Dienst werd contact genomen met de luisteraars, en werd door de Dienst een nationale inschrijving, ten voordele van de geteisterden, ingericht welke 26 miljoen 828.063,38 fr. opbracht, 380.173 fr. werden verzameld ter gelegenheid van 8 concerten gegeven te Brussel, Charleroi, Gemblours, Tamines, Dinant, Luik en Flémalle.

Briefwisseling met de Luisteraars.

In 1945 : 14.035 brieven werden ontvangen en 8.528 antwoorden door de Dienst verzonden.

Meest voorkomende kritiek : te veel ernstige en vooruitstrevende muziek, gesproken uitzendingen en Jazz. Niet voldoende ontspanningsmuziek.

Betrekkingen met de Pers.

De verbetering van de betrekkingen met de Pers hadden in 1946 de stichting van de « Prix René Jauniaux », — georganiseerd door het tijdschrift « Face à Main », — voor radio-reporters tot gevolg.

De artistieke bedrijvigheid van het N. I. R., Franse Uitzendingen, gaf in 1946 aanleiding tot de publicatie van 145 gunstige artikelen tegen 25 ongunstige. Betreffende het Statuut en de begroting van het N. I. R. : 2 documentatie-artikelen en 50 ongunstige artikelen.

Openbare Concerten in Studio.

Dertig in 1945, vier-en-veertig in 1946.

Talrijke persoonlijkeden, onder wie H. M. Koningin Elisabeth en Z. E. Kardinaal Van Roey, werden in onze studio welkom geheten.

Openbare Concerten in de Provincie.

In 1945, acht, ten voordele van de geteisterden.

In 1946, vijf, ten voordele van onpartijdige organismen aangeduid door de Gemeentelijke Besturen.

Inkomsten : 65.936,75 fr.

Werkten mede aan deze concerten : het groot Symphonie-Orkest, het Radio-Orkest, de koren van het N. I. R. en de Muziekkapel der Gidsen.

Openbare Concerten te Brussel.

In 1946, twee concerten in het Paleis voor Schone Kunsten. Een concert gegeven door l'Orchestre National de la Radiodiffusion Française, ten voordele van het Rode Kruis (24.566 fr.). Het andere gegeven door het Sympho-

nie-Orkest, de Koren van het N. I. R. en de Muziekkapel der Gidsen ten voordele van het Hulpfonds der Parachutisten (10.439 fr.).

In de Universiteiten.

Een concert gegeven op 2 December 1946 in de Vrije Universiteit van Brussel, zette de reeks van bijzondere uitzendingen in, bestemd voor de Universiteiten en Hogere Scholen.

Openbare Concerten in het Buitenland.

In 1946 gaf het groot Symphonie-Orkest twee concerten, één in de stad Luxemburg en één te Parijs.

« Micro-Magazine ».

De uitgave van « Micro-Magazine » werd op 15 April 1945 ingezet met een weekblad van 6 pagina's. De 29ste April besloeg het tijdschrift acht pagina's en de 21ste December 32 pagina's.

Van de 29ste September 1946 af werd het tijdschrift gedrukt op veertig pagina's, waarvan vier in kleurendruk. In 1946 werd in het tijdschrift commerciële publiciteit opgenomen.

Andere uitgaven.

In 1945 werd de programma-brochure van het seizoen '45-'46 door de dienst uitgegeven (8.000 exemplaren).

In 1946 werd de programma-brochure '46-'47 (7.860 exemplaren) uitgegeven, evenals een brochure, opgesteld door de Franse Gesproken Uitzendingen « En Belgique, le Journal Parlé a Vingt ans » (5.000 exemplaren).

Recepties en Bezoeken.

Sinds de bevrijding ontving de Directie van de Dienst voor Pers en Luisteraars talrijke Belgische en buitenlandse bezoekers, en verschafte hen een uitgebreide documentatie over de bedrijvigheid en het gebouw van het N. I. R.

Buitengewone Recepties.

Ter gelegenheid van Kongressen, Concerten en Gala-uitvoeringen, organiseerde de Dienst voor Pers en Luisteraars recepties, hetzij in Studio 1 en 5, hetzij in het bureau van de Administrateur, Directeur-Generaal.

Perssecretariaat van het O. I. R.

De dienst verzekerde het perssecretariaat van de algemene vergaderingen van dit organisme.

Gedenkteken.

De 8ste en de 9e Mei 1946 organiseerde de Dienst religieuse en burgerlijke ceremoniën, gewijd aan de nagedachtenis van leden van het personeel van het N. I. R., de B. N. R. O. en de Zendingen Samoyède en Stentor, gevallen tijdens de oorlog. Een gedenkplaat welke hun herinnering levendig moet houden, werd opgericht.

DE GEWESTELIJKE OMROEPSTATIONS

De Gewestelijke Omroepstations van het N. I. R. zowel Franse als Vlaamse, werden tijdens de oorlog opgericht en uitgerust.

Het is vanzelfsprekend dat de opdracht waarmede zij oorspronkelijk belast waren, niets te maken had met de ontspanning van het publiek. Het kwam er op aan in het bezette gebied te beschikken over uitzendstations welke onmiddellijk bij het voortschrijden der bevrijdingslegers in werking konden gesteld worden, teneinde contact tot stand te brengen tussen de militaire en burgerlijke overheid en de bevrijde bevolking. De bijna volledige bevrijding in enkele uren van het ganse grondgebied liet gelukkig toe, op hetzelfde ogenblik het grootste deel der uitgeruste stations, in verbinding met Londen, door de technici van de moedige « Zending Samoyède » in werking te stellen.

Van dan af werden de Gewestelijke Omroepstations georganiseerd in het kader van de algemene activiteit van het N. I. R., de Waalse Omroepstations ontvingen een duidelijk omschreven opdracht, welke tegemoet kwam aan de wensen van de meerderheid der luisteraars : de culturele en folkloristische overvloedige rijkdom van het te bestrijden gebied, doen kennen. Zij beschikten over een nieuwe autonomie voor de opstelling van hun programma's, relais vanuit Brussel waren voorzien voor de uitzending van de Nieuwsberichten te 13 uur, te 19 u. 40 en te 22 uur, of voor de uitvoering van belangrijke concerten.

Teneinde de programma's zoveel mogelijk te doen overeenstemmen met de wensen der luisteraars, werden Gewestelijke Culturele Raadgevende Commissies opgericht, welke sinds 1946 alle twee maand vergaderen.

De Gewestelijke Omroepstations beschikken over volgende golflengten en zenduren :

Henegouwen: 201,10 m.: van 12 tot 14 u. en van 18 u. 10 tot 23 u.

Luik : 262 m.: van 12 tot 14 u. en van 18 u. 10 tot 23 u.

Namen : 201,10 m.: van 10 tot 11 u. 55 en van 15 tot 18 u. 30; Zondag, Dinsdag en Vrijdag : van 20 tot 23 u.

In 1945 liet een relay-station op 233 m. de Gewestelijke Omroepstations toe zich 's avonds ook in de andere delen van Wallonië te laten horen.

Tenslotte nam in 1946 de zender van Aye, met 10 Kw. op 34 m. de plaats in van de vorige zender.

De avonden door deze zender te bedienen waren over de Gewestelijke Omroepstations verdeeld als volgt :

Henegouwen : Donderdag en Zaterdag.

Luik : Maandag en Woensdag.

Namen : Zondag, Dinsdag en Vrijdag.

Van 1945 af waren de Gewestelijke Omroepstations, dank zij een geschikt personeel, in staat levendige uitzendingen te verwezenlijken. Langzamerhand kwamen kleine orkestformaties en gewestelijke conferenciers hun medewerking aanbieden. Zeer vlug vervulden zij een niet te verwaarlozen rol in de gewestelijke culturele bedrijvigheid. Subsidies werden toegekend.

Einde 1945 hadden de drie Waalse stations in totaal 10.000 contracten met medewerkers afgesloten.

Het jaar 1945 werd besteed aan de organisatie. Het personeel werd aangeworven en op de hoogte gebracht door de Directeur van het Secretariaat, welke talrijke reizen in de provincie ondernam, om ieder station te documenteren over hun opdracht, de administratieve maatregelen en de talrijke beslissingen genomen door de Raad van Beheer sinds de oprichting van het N. I. R. en die ook op hen van toepassing werden. 1946 was een jaar van stabilisatie. Het personeel had inmiddels voldoende ervaring op het gebied van de radio verworven. De toelagen boden de mogelijkheid medewerkers aan te werven en een zekere selectie toe te passen. De reacties van de luisteraars wezen de chefs van de omroepstations, onder de contrôle van de Centrale Dienst van de Gewestelijke Omroepstations opgericht bij het Franse Departement te Brussel, de weg die moest gevolgd worden.

Om te besluiten, al de technische verbeteringen waren thans verwezenlijkt en de studio's vervingen de toevallige lokalen welke inderhaast voor dit doel ingericht waren.

Van dat ogenblik af kon men het groot succes van de Gewestelijke Omroepstations voorzien.

Gemeenschappelijke Culturele Diensten

WERELDUITZENDINGEN

OPRICHTING — UITBREIDING

De Belgische Wereldzender op korte golflengte te Leopoldstad, aangekocht in de Verenigde Staten tijdens de oorlog, werd de 16^e Mei 1943 ingehuldigd.

De Zender van Leopoldstad had de opdracht een blijvend contact met de bevolking van bezet België tot stand te brengen en de stem van het oorlogvoerende België over de wereld te doen klinken.

De 31ste Januari 1945, enkele maanden na de bevrijding, werd door de Bestuursraad van de B. N. R. O. de « Werelddienst » te Brussel opgericht. Van dan af was deze dienst verantwoordelijk voor de verbinding van het bevrijde België en de wereldzender te Leopoldstad.

Daar er geen ander middel bestond om met Belgisch-Kongo in verbinding te treden, werd tot 13 Mei 1945 gebruik gemaakt van perstelegrammen. Per dag werd een gemiddelde van 3.000 woorden overgeseind door de redactie van de werelddienst aan Leopoldstad, in totaal 380.000 woorden.

De zender van Leopoldstad maakte gebruik van de Belgische Nieuwsberichten en de Kronieken, overgemaakt door Brussel, evenals de wereldberichten, opgevangen in morse. Per dag namen de uitzendingen in vreemde talen, — Frans, Nederlands, Engels, Portugees, Spaans, — 14 uren en 45 minuten in beslag. Zes en twintig maal werden Nieuwsberichten uitgezonden. De Zender van Leopoldstad verwierf aldus een reputatie van snelheid en objectiviteit.

Toepassing van de vredesbedrijvigheid.

DIENST TE BRUSSEL

Van de eerste dagen na de bevrijding af, namen de redacteuren te Brussel en te Leopoldstad schikkingen om zich aan hun nieuwe taak : namelijk de valorisatie langs de radio van het nationaal patrimonium op cultureel, economisch en toeristisch gebied, aan te passen.

De 13^e Mei 1945 beschikte de redactie van de Werelddienst over een zender van 5 Kw. die tweemaal per dag — en weldra viermaal per dag — radio-montages, verwezenlijkt en bewerkt door de « Werelddienst » voor het buitenlands auditorium, uitzond.

Van de 15^e Juli tot de 31ste December 1946, werden 535 gramfoonplaten verzonden. Verder werden gedurende dezelfde periode 201 Belgische kronieken door de redactie van de afdeling te Brussel opgesteld.

Sinds Februari 1946 zorgde de redactie eveneens voor de uitzending van een wekelijkse kroniek, in het Frans en het Nederlands, bestemd voor de Belgen in het buitenland.

Van einde Oktober 1944 tot de 15^e Augustus 1945 werd de Werelddienst belast met uitzendingen voor de gedeporteerden en de Belgische krijgsgevangenen in Duitsland, via de zender van Luxemburg. Twee dagelijkse uitzendingen, waarin berichten uit België en instructies van het Commissariaat voor Repatriëring werden opgenomen, werden verzorgd tot de 15^e Augustus, toen werd vastgesteld dat het grootste deel onzer landgenoten weer thuis waren.

AFDELING TE LEOPOLDSTAD

Onmiddellijk werden door de afdeling te Leopoldstad de programma's aan de nieuwe behoeften aangepast.

In de loop van de jaren 1945 en 1946 waren de diensten van de redactie als volgt ingericht :

1. Een centrale voor de Nieuwsberichten belast met het opmaken der berichten en de verdeling over de verscheidene redacties.

2. Een Franse redactie belast met de uitzendingen naar België, het Frans Imperium, Frans Canada, de Antillen. Deze redactie verzorgde eveneens de rubriek « Hier de Belgen uit Kongo ». Onder deze titel werden, in 1946, 317 koloniale kronieken en overzichten van de koloniale pers uitgezonden. In 1946 bedroeg dit aantal 366.

3. Een Vlaamse redactie belast met de uitzendingen naar België, Nederland, Zuid-Afrika. Door de Vlaamse

redactie werden 344 kronieken en overzichten van de koloniale pers gegeven in 1945 en 419 in 1946.

4. Een Engelse redactie, belast met de uitzendingen naar het Brits Imperium, de Verenigde Staten, Canada. Buiten de aanpassing van de Belgische kronieken, verzonden door de redactie te Brussel, heeft deze nog in 1945 op haar actief : 1.063 uitzendingen van Nieuwsberichten, 26 reportages en 54 spreekbeurten.

5. Een Iberische redactie, onderverdeeld in :

a) een Spaanse sectie, belast met de uitzendingen naar Latijns Amerika;

b) een Portugese sectie, belast met de uitzendingen naar Portugal, zijn Imperium en Latijns Amerika. Buiten de aanpassing van de Belgische kronieken, hebben de twee secties in 1946 voor de Belgische Nieuwsberichten en de talrijke koloniale teksten, 15.500 lijnen geschreven. Einde 1946 namen de dagelijkse uitzendingen van de wereldzender van Leopoldstad 12 uur 55 minuten in beslag.

BELGISCHE RADIO EN KONGO

Ingevolge een overeenkomst tussen de Minister van Koloniën en de Minister van Voorlichting, werd de wereldzender van Leopoldstad voorlopig belast met de exploitatie van de Belgische Radio in Kongo.

Van de 31ste Juli 1944 af werden door de redactie van Leopoldstad voor de koloniale zender 7 uitzendingen van Nieuwsberichten in de Franse taal en 7 uitzendingen van Nieuwsberichten in de Nederlandse taal verzorgd. Deze bedroegen gemiddeld 55 % van de Belgische berichtgeving.

In 1946 alleen reeds zond de redactie van Leopoldstad over de antennes van de Belgische Radio in Kongo 159 kronieken uit, overgemaakt door de redactie te Brussel en 39 radiomontages met betrekking tot Belgische gebeurtenissen.

PERSDIENST

Om de ontoereikende verbindingen tussen het bevrijde België en de Kolonie te verhelpen, maakte de redactie van Leopoldstad dagelijks aan de koloniale dagbladen een uitgebreide documentatie over : nieuwsberichten, krantenuitknipsels. Deze prestaties waren echter slechts voorlopig tot dat de normale betrekkingen met de Metropool hersteld waren.

BETREKKINGEN MET DE LUISTERAARS

Duizenden brieven van luisteraars getuigen de uitstraling van de wereldzender. In deze briefwisseling nemen de Verenigde Staten de eerste plaats in.

BESLUIT

Het nieuwe kader van de redactie van Brussel, zoals deze aangenomen werd door de Raad van Beheer in de loop van het dienstjaar 1946, zal de Werelddienst toelaten ten volle zijn activiteit in dienst van België uit te breiden. Te weten : culturele uitzendingen, economische expansie, toeristische propaganda.

MUZIEKBIBLIOTHEEK

De Muziekbibliotheek heeft weinig geleden onder de vijandelijke bezetting.

Bij de herneming van het werk in September 1944, werden de classificatiefiches weder in orde gebracht en maakte men een begin met het opstellen van onze catalogus.

1945 en 1946 waren jaren van grote activiteit :

Weinig nieuwe werken werden uitgegeven; nochtans konden wij ons verschillende nieuwigheden aanschaffen bij de toondichters zelf, in België en in het buitenland.

Terwijl we in 1940 beschikten over 16.239 volledige orkestpartituren, 2.200 zang-klavierpartituren en 1.287 solipartituren, telde de bibliotheek einde 1946, 16.500 orkestpartituren, 2.557 zang-klavierpartituren en 1.681 solipartituren, wat op dit ogenblik een waarde vertegenwoordigt van 2.732.883,21 fr.

Wij hebben maandelijks, aan onze drie orkesten, 1.172 partituren geleverd, alsook 960 aan de twee koren — dit materieel wordt partij per partij nagezien, zowel bij het vertrek als bij het terugkomen in de Bibliotheek.

De uitleningen van partituren, toegestaan aan de Koninklijke Muziekconservatoria van het land en aan de « Société Philharmonique » te Brussel, wegens een ruilvereenkomst, bedroegen jaarlijks 334 stuks.

DISCOTHEEK

1944.

De Discotheek bezat in 1939 ongeveer 25.000 gramophoonplaten van alle genres, doch bij de bevrijding werd de verdwijning van duizenden platen geconstateerd. Een nauwkeurige inventaris werd gemaakt. Er werd een aanvang gemaakt met een nieuw classement, opgevat naar het model van het oude. De Gewestelijke Omroepstations bezaten geen eigen discotheek. Te Antwerpen, Kortrijk en Gent werd gebruik gemaakt van particuliere discotheeken. De Waalse Omroepstations welke in het geheel niet voorzien waren van platen, deden beroep op de centrale discotheek van het N. I. R., welke hen ongeveer 200 gramophoonplaten per week, in drie reeksen, bezorgde. Dergelijke toestand kon niet bestendig worden en in 1946 werd een Centrale Discotheek voor de Gewestelijke Omroepstations opgericht. Deze beschikte over 3.000 gramophoonplaten uitsluitend bestemd voor deze stations.

1945.

De uitzendingen van geënregistreerde muziek langs de twee nationale golfengten waren zeer belangrijk. Doch het gebrek aan nieuwigheden werd duidelijk merkbaar. Gelukkig werd ons een hoeveelheid gramophoonplaten geschonken door de geallieerde diensten van de Zending S.H.A.E.F., welke ons toelieten talrijke klassieke en lichte werken, op dat ogenblik nog niet in de handel, aan de luisteraars te laten horen. De gewestelijke omroepstations hebben ruimschoots geput uit dit repertorium. Voor Houdeng, Namen en Luik leverden wij respectief 20.311, 16.088 en 19.794 platen. Het omroepstation van Gent kocht een particuliere discotheek aan bestaande uit ongeveer 3.000 platen en de centrale discotheek schafte zich 2.180 nieuwigheden van alle genres aan. Wij ontvingen eveneens van verschillende uitgevers en privaatspersonen gramophoonplaten van het lichte genre. De diensten van de B. B. C. zonden ons talrijke programma's en also werd aan de luisteraars de gelegenheid geboden de Britse muziek naar waarde te schatten. Deze programma's werden ten titel van propaganda overgemaakt aan de verschillende Franstalige en Vlaamstalige Gewestelijke Omroepen.

1946

Teneinde de opzoekingen te vergemakkelijken werden 70.000 fiches voor onze verschillende repertoria gemaakt. Het is thans mogelijk zeer vlug na te gaan of wij

opnamen bezitten van een bepaald zanger, toondichter of jazz-ensemble.

Voor de Franse golfengte wijzen de uitzendingen van platen een lichte achteruitgang aan. Wat betreft de Vlaamse uitzendingen, ondergaan de uitzendingsstatistieken weinig wijziging.

In de loop van dit jaar kochten wij 5.320 gramfoonplaten aan niettegenstaande de aanschaffing van nieuwigheden uit het klassieke en lichte repertorium met moeilijkheden gepaard ging.

De volledige telling van de werken in het bezit van de discotheek gaf volgende cijfers : 20.582 gramfoonplaten, lichte muziek, 5.320 gramfoonplaten, klassieke muziek, hetzij in totaal : 36.107.

Aan de Gewestelijke Omroepstations Luik, Bergen en Namen werden respectievelijk 4.917, 11.449 en 5.622 platen verzonden, aan Antwerpen, Kortrijk en Gent : 301, 80 en 197.

Onze Gewestelijke Omroepen kochten : Luik 1.595, Bergen 2.249, Namen 1.687, Antwerpen 1.736, Kortrijk 800 en Gent 1.150 platen.

1.829 platen gesneden door het N. I. R. werden geclassificeerd en 2.500 steekkaarten opgemaakt volgens het stelsel in voege voor de commerciële platen. De versleten platen, ten getale van 650, werden uit het classement verwijderd.

BELUISTERINGSDIENST

Onmiddellijk na de bevrijding werd de Beluisteringsdienst door het N. I. R. opgericht. Het voornaamste doel was aan de redacties de oorlogsberichten en de wereldactualiteiten te bezorgen. Op dat ogenblik werden de berichten telegraphisch van het Hoofdkwartier van de Shaef te Londen, aan de B. N. R. O. overgemaakt.

Op verzoek van de Belgische Veiligheid werden verslagen opgemaakt over de uitzending van de vijandelijke zenders die op dat ogenblik in Duitsland bedrijvig waren.

Na de oorlog bleef de belangrijkste taak van de Beluisteringsdienst het overmaken aan de Redacties van berichten. Om deze taak te vervullen werden de berichten over de wereldtoestand, de persoverzichten, het politiek commentaar, de sport-gebeurtenissen, de vergaderingen van de

U.N.O., de redevoeringen van staatslieden, reportages, enz... uitgezonden door buitenlandse stations, opgenomen. De dienst verzekert eveneens de beluistering en het overschrijven van de kronieken van de correspondenten in het buitenland.

Op verzoek van de Werelddienst werd van 30 Mei 1945 tot einde December 1946, toezicht gehouden op de uitzendingen van de programma's van Radio Leopoldstad.

Wekelijks werd door de Beluisteringsdienst aan het Technisch Departement verslag overgemaakt over de hoorbaarheid, de ontvangstvoorwaarden, de interferenties en het krachtvermogen van onze uitzendpost in Kongo.

De diensturen zijn vastgesteld van 6 u. 30 's ochtends tot 2 uur 's nachts.

Ziehier enkele cijfers welke een overzicht geven van het gepresteerde werk :

- Dagelijks werden beluisterd : 17 verschillende stations, hetzij 61 uitzendingen per dag in 1945;
- Twee en twintig verschillende stations, hetzij 65 uitzendingen per dag in 1946;
- Aantal verslagen overgemaakt aan de redacties :
in 1945 : 15.014,
in 1946 : 16.573.

LETTERKUNDIGE BIBLIOTHEEK

Na de bevrijding bleef niets meer over van de vroegere organisatie van de Letterkundige Bibliotheek; alle steekkaarten gingen verloren, en ook vele boeken werden vermist.

Deze toestand werd te baat genomen om de Bibliotheek rationeel te reorganiseren.

Voor het klasseren der boeken werd de Decimale Classificatie ingevoerd; de steekkaarten werden alle in dubbel opgegeven, 1 ex. voor de alphabetische, 1 ex. voor de decimale catalogus.

Tussen September 1944 en einde 1946 werd dit werk voltooid.

Einde 1946 bezat de Letterkundige Bibliotheek 10.000 boeken.

Een catalogus van dit fonds werd opgesteld en op stencil gedrukt. Deze catalogus is ook decimaal verdeeld met bijgevoegd alphabetisch register.

Voor het jaar 1946 bedroeg het aantal lezers : 340, het totaal der uitgeleende boeken : 6.900 — dus een ge-

middelde van 23 uitleningen per dag, zonder rekening te houden met de ter plaatse gegeven inlichtingen, de consultatie van encyclopedia en dergelijke.

De Bibliotheek ontving in 1946, 480 werken in leen van de Koninklijke Bibliotheek, de Universiteit en het Koninklijk Muziekconservatorium te Brussel.

De Bibliotheek heeft gedurende deze periode ook de verdeling der tijdschriften verzorgd.

Technisch Departement

INLEIDING

Alvorens statistieken te geven en de werken, uitgevoerd door de Technische Diensten op te sommen, zullen vooraf, teneinde dit overzicht zijn juiste betekenis te geven, enkele lijnen gewijd worden aan de bijzondere taak en activiteit van de Techniek in het kader van de Radio-Omroep.

Inderdaad, om een juist oordeel te kunnen vellen over de resultaten bekomen door het Technisch Departement, is het nodig zich voortdurend de juiste plaats van de verscheidene medewerkers met betrekking tot het gemeenschappelijk werk, voor ogen te houden. Men weet bijvoorbeeld zeer goed dat de uitzending van gemoduleerde golven een zuiver technische kwestie is, maar deze uitzending is als zodanig niet het ware doel dat door een Instituut voor Radio-Omroep moet beoogd worden, vermits voor de luisteraar alleen het uitgezondene belang heeft. Door deze omstandigheid is de techniek dus ondergeschikt aan de eisen gesteld door het Programma. Maar ziehier nu een ander aspect van de rol van de Techniek : zonder haar zou Radio-Omroep onmogelijk zijn. Wordt men er dan niet toe geleid te besluiten dat zij de **eerste plaats** bekleedt ?

Tot het uiterste en eenzijdig doorgevoerd zou zowel deze conclusie als het tegendeel ervan onjuist zijn.

Feitelijk vloeien de voorrang en de ondergeschiktheid van de Techniek te zamen in een nauwe, onderlinge afhankelijkheid van Techniek en Programma. Dergelijke innige verbondenheid is uiterst geschikt voor samenwerking. Het programma past zich trouwens voortdurend aan de beschikbare technische mogelijkheden aan : zou het anders kunnen ?

Bij de lezing van deze pagina's gewijd aan het Technisch Departement, denke men aan dit dubbel karakter van de techniek in het kader van de activiteit van het Instituut : aan de ene kant, is de Techniek het onontbeerlijke

uitdrukkingmiddel van de uitgezonden programma's en aan de andere kant, wettigen dezelfde programma's nadien, het gebruik dat gemaakt werd van de Techniek, haar materieel en haar financiële middelen.

Het Technisch Departement telt drie directies : de Directie van de Exploitatie (in bedrijf stellen van het materieel en het personeel nodig voor de voorbereiding en de uitzending van de programma's), de Directie voor de Studie en het Radio-Electrisch Onderhoud (ontwerp, vervaardiging en onderhoud van het radio-electrisch materieel nodig voor Exploitatie) en de Directie van de Technische Installaties (ontwerp, vervaardiging en onderhoud van het niet radio-electrisch materieel nodig voor de Exploitatie en de andere Diensten van het Instituut).

Er zal slechts onderscheid gemaakt worden tussen deze drie Directies waar zulks gevegd wordt voor de klaarheid van dit betoog.

OPGELEGDE TAAK

Op de dag van de bevrijding moest het Technisch Departement het hoofd bieden aan de afwerking van zijn normale taak (voortkomende uit de gewone werking van het Instituut en de evolutie van de radio-electriciteit), en deze door de oorlog veroorzaakt.

Wij zullen beginnen met de laatste.

Het is een droevig hoofdstuk, maar geeft tevens reden tot fierheid, vermits de conclusies de doeltreffende krachtsinspanningen van de Techniek aan de dag brengen.

OMVANG VAN DE SCHADE

Op 3 September 1944, na de vlucht van de Duitsers, namen de Technische en Culturele Diensten terug bezit van de installaties en lokalen van het gebouw van het N. I. R. Vier jaren bezetting hadden diepe sporen nagelaten. Een groot deel van het materieel was ofwel vernield, ofwel gestolen, en hetgeen overbleef vertoonde tekenen van slijtage nog verergerd doordat het lange tijd niet meer onderhouden werd. Een overstroming van de bijzonderste studio's zou dit werk voltooid hebben indien een moedig technisch agent, die zich toegang verschaft had tot het gebouw en zich verborgen hield, er niet in geslaagd was de waterkleppen te sluiten zohaast de Duitsers weg waren. In de electrische centrale waren de krachttransformatoren, die slechts mogen functionneren wanneer zij met olie gevuld zijn, totaal geledigd. De bijzonderste kabels waren doorsneden, de hulpgroep buiten gebruik gesteld. In de clima-

tisatie-centrale waren de motors en pompen vrijwillig onbruikbaar gemaakt. In de verwarmingscentrale was de vernieling vooral gericht geweest op de bijzonderste stoomontspanner, onontbeerlijk onderdeel, en op verschillende elektrische kabels die doorgesneden werden. De waterdistributie was zeer beschadigd geworden : de geleidingen, de elektrische kabels van de pompen doorgesneden, enz...

In de telefoon-centrale : kabels doorgesneden en de ladingdynamo's van de batterijen buiten werking gesteld.

Wat betreft de vernieling van het electro-acoustisch materieel waarvan de uitzending afhangt, vermelden we dat zekere technische lokalen verwoest werden en een belangrijk deel van het materieel verdwenen; onder meer : 45 % van de microphonen; 50 % van de toonafnemers; 75 % van de lampen voor de versterkers, 80 % van de reportageversterkers, 50 % van de opname-toestellen, enz... enz...

Het gebouw van de zenders te Veltem werd in een ellendige toestand teruggevonden, gebroken vensters, beschadigd dak, vernielde verwarmingstoestellen; bovendien heerste er nog een onbeschrijfelijke wanorde. Al de toestellen welke een zekere hoeveelheid koper bevatten, waren verdwenen. De elektrische transformatiecabine was buiten gebruik gesteld. Het buitennet van de waterleiding voor de verkoeling van de lampen moest hernieuwd worden.

Van de twee zenders voorheen te Veltem geïnstalleerd, bleven er slechts brokstukken over, waarvan slechts enige stukken, behorend tot een eindtrap, weder konden gebruikt worden.

HERSTEL VAN DE NATIONALE UITZENDINGEN

De eerste nationale uitzendingen werden uitgevoerd de 4de September 1944 door de S.B.R.-zender (golflengte 484 m. vermogen 1 Kw.) vanuit een geïmproviseerd studio in de fabriek van de « Société Belge Radio-électrique ». Reeds de volgende dag werd een studio van het gebouw van het N. I. R. in werking gesteld.

De 7de September deed een tweede Zender, genaamd P. L. B. (golflengte 322 m. vermogen 1 Kw.) zijn eerste uitzending, eerst te Brussel (Louisalaan), daarna van de 14de September af, te Brussegem. Deze toestand duurde tot de 24ste Oktober 1944, datum waarop het station te Veltem zijn uitzendingen op 322 m. hervatte met een kracht van 2 Kw. dank zij de zender van de « Standard Telephone and Cables Ltd » tot onze beschikking gesteld door het Hoog geallieerd Bevel. Deze zender werd de 5de Oktober 1944 te Veltem in ontvangst genomen en in 19 da-

gen geïnstalleerd en in gebruik genomen, tegelijkertijd werd een voorlopige antenne op het dak van het gebouw opgericht. Op 24 Oktober schorste het station van Brussegem zijn uitzendingen. Intussen werd besloten de oude eindtrap van 15 Kw., weder op te richten met de brokstukken ter plaatse gevonden en ander materieel hetwelk met grote moeite bijeengebracht werd. Tevens werd de herstelling van het gebouw voortgezet, en werd de 10.000 V. gelijkrichter van de omvormer, die de vereiste 300 ampères levert voor de verwarming van de filamenten en de pompen voor de waterleiding weder in orde gebracht en de automatische aanlooptafel herbouwd.

Verder slaagde men er nog in tegelijkertijd twee pilonen van 40 M., welke als steun moesten dienen voor de nieuwe zend-antenne, in dienst genomen op 6 November, op te richten. Deze eindtrap gestuurd door de Standard 2 Kw. moest ons toelaten van 9 November 1944 af, onze uitzending met dezelfde kracht als vóór de oorlog te hervatten. Het land moest een tweede krachtzender hebben, bestemd om de S. B. R. zender van 1 Kw. welke nog steeds in gebruik was, te vervangen. Een « Westinghouse » zender van 5 Kw., tot onze beschikking gesteld door het Hoog geallieerd Bevel, kwam de 12de November 1944 te Veltem aan en begon zijn uitzendingen van de 23ste December 1944 af, op golflengte 484 m. Een nieuwe en laatste moeilijkheid werd overwonnen toen het N. I. R. de installatie van zijn huidige Marconi-zender van 20 Kw. voltooide. Deze zender werd de 5de September 1945 in werking gesteld en functionneert sindsdien op golflengte 484 m., de zender van 5 Kw. die vermeld werd in vorig paragraaf, wordt gebruikt voor een bijzondere relaydienst.

Van de 5de September 1945 af — dus een jaar na de bevrijding — waren de zend-installaties van het N. I. R. op hetzelfde vermogen-peil als vóór de oorlog. Op deze datum waren dus de bijzonderste herstellingswerken van de zenders beëindigd. Het is nochtans begrijpelijk dat nog belangrijke onderdelen moesten voltooid worden.

STUDIO'S VAN BRUSSEL

In uiterst korte tijd werden de herstellingen in het gebouw (electrische centrale, klimaatregeling, waterleiding, telefoonnet, enz... enz...) uitgevoerd.

Wat de electro-acoustische installatie betreft, vestigen wij er Uw aandacht op dat in het begin na de bevrijding de Vlaamse en Franse programma's op éénzelfde zender moesten afgewisseld worden, vermits de twee uitzendingen op Maandag 4 September 1944 hervat waren en er maar

één zender beschikbaar was. De eerste « alpha » of zendgroep welke in werking gesteld werd was de « alpha 4 ». Het eerste concert door het muziekcorps van de Gidsen gegeven had plaats in de grote studio van deze « alpha », de 6de September 1944. Op 8 September 1944, werd de « alpha 16 » in werking gesteld voor de gesproken uitzendingen. Omstreeks 8 December 1944 konden al de studio's gebruikt worden, uitgezonderd studio 17 (studio grammofoonplaten-muziek) dat al te veel schade geleden had. De diensten verzekerden regelmatig het onderhoud van de automatische antenne-selectie, de automatische beluisterings-distributie, de locale en interlocale signalisatie, de versterkers en modulometers, het regelmatig opnemen van de bijzonderste curven, het depanneren, enz..., evenals het onderhoud van de phonotafels, de verbindingssnoeren en de verzwakkers. Er kan niet genoeg nadruk gelegd worden op de ontelbare moeilijkheden op materieel gebied welke door de goede wil en de kunde van het technisch personeel moesten overwonnen worden, alvorens deze uitslagen konden bereikt worden. Te meer, daar het tekort aan beschikbaar gespecialiseerd personeel dikwerf moeilijke en lange prestaties oplegde aan de personen belast met deze werken.

GEWESTELIJKE UITZENDINGEN

Het grootse deel van de gewestelijke omroepstations was vóór de bevrijding clandestien voorbereid. In het begin zonden de gewestelijke zenders plaatselijke gelegenheids-programma's uit, daarna werden de nationale programma's gerelayeerd vanuit Brussel. Ziehier de data waarop deze relais een aanvang namen :

Radio Gent	23-10-44
Radio Antwerpen.....	28-10-44
Radio Luik	1-11-44
Radio Tamines.....	27-11-44
Radio Houdeng.....	16-12-44
Radio Kortrijk	26-12-44

Later werden speciale programma's samengesteld waarin de Nieuwsberichten uitgezonden vanuit Brussel, opgenomen werden. Dit vergde van de organisatie een volledig telefoonnet met Brussel als uitgangspunt, om de gewestelijke omroepstations te bedienen.

UITZENDINGEN NAAR KONGO

De uitzendingen van de Werelddienst voor de wereldzender van Leopoldstad werden de 14de Mei 1945 hervat.

Een nieuwe Standaardzender op korte golflengte van 5 Kw. was met dit doel te Ruisselede geïnstalleerd. De zender en de feeder werden geïnstalleerd in samenwerking met de Regie van Telegraaf en Telefoon, door wiens toedoen een speciale rhombische antenne werd opgericht, die ons in staat stelde in gunstige voorwaarden een verbinding met Kongo tot stand te brengen.

UITSLAGEN VAN DE EXPLOITATIE

Alvorens het hoofdstuk van de werken uitgevoerd door de Exploitatie aan te vatten, denke men er aan dat het hier de normale taak betreft, nauw verbonden aan de uitgezonden programma's. Om er de omvang van te kennen volstaat het terug te gaan tot de voorgaande hoofdstukken door de Culturele Departementen gewijd aan de programma's. Tevens mag niet uit het oog verloren worden dat ieder artikel van het programma voor het Cultureel en Technisch Departement, een bepaalde som voorbereidende arbeid, waaraan de Exploitatie deelneemt, vereist.

Ongetwijfeld zou de gedane inspanning moeten afgemeten worden in verhouding tot het personeel waarover de Exploitatie beschikt, maar het is hier de plaats niet om de details te bespreken nodig voor het bepalen van de juiste verhouding tussen het beschikbare personeel en de mogelijkheden ervan. Trouwens, de aanwerving van het technisch personeel is nooit gemakkelijk geweest en de Directie van de Exploitatie is al te dikwijls verplicht geweest het programma te vereenvoudigen.

Het is nochtans goed te weten dat een schijnbare zeer eenvoudige uitzending, zoals bijvoorbeeld de lezing van het weerbericht, de gelijktijdige en effectieve tegenwoordigheid van tenminste 4 personen van de Technische Exploitatie vergt : de technicus-modulator in de studio, de zendoverste de technici van de « alpha-lijnen » en tenslotte de technicus verbonden aan de zender. Aan de andere kant moeten nog voor de wekelijkse 292 uren nationale- en werelduitzendingen, 351 uren voorbereidende arbeid gerekend worden (opmaken van de balans, herhalingen, enz...) en ongeveer 357 uren bijkomende prestaties (technische voorbereidingen, contrôle, enz...).

Een hoorspel vereist ongeveer twaalf uren herhaling. Voor montages moet een groot aantal gramfoonplaten, tot 100 per uur, gehanteerd worden.

Volgende statistische gegevens zullen de zaak verduidelijken.

STATISTIEK VAN DE UITZENDINGEN

Van de 4de September 1944 tot de 13de Januari 1945 hadden de nationale uitzendingen afwisselend in het Vlaams en het Frans plaats.

Totaal aantal uren : 1.443.

Van de 19de Januari 1945 tot de 31ste December 1945 : 4.487 uren uitzending in de Franse taal op golflengte 484 m. en 4.587 uren uitzending in de Vlaamse taal op golflengte 322 m. Op 17 Oktober 1945 werd een relay-zender voor het zuidelijk deel van het land (B. III) ingehuldigd. Deze verzekerde tot het einde van het jaar, 760 uren uitzending.

In 1946 werden door de nationale zenders in totaal uitgezonden :

B I : 4.631 uren;

B II : 4.832 uren;

B III : 3.529 uren;

B IV : (te Aye ingehuldigd op 13-10-46) : 1.036 uren.

Op te merken is het klein procent onderbrekingen die zich in 1946 voordeden :

B I : 0,093 %;

B II : 0,15 %;

B III : 0,094 %;

B IV : 0,3 %.

De gewestelijke omroepstations hebben in 1945 in totaal 16.450 uren uitgezonden en in 1946 : 16.829 uren.

De werelddienst zond van 14 Mei 1945 tot 31 December 1945 : 403 uren uit. In 1946 werden 2.000 uren bereikt.

Vermelden we bovendien nog dat een zender van 50 Kw. geëxploiteerd door de Dienst van de Telecommunicaties met de Kolonie, de uitzending verzekerde van de dienst : « België spreekt tot de wereld ».

STATISTIEK VAN DE CAPTATIES EN DE OPNAMEN

De eerste opname had plaats op 19 September 1944 (bijeenkomst van de Kamers). Tot einde 1944 werden 19 captaties verwezenlijkt in zeer moeilijke materiele voorwaarden. In 1945 werden 207 buitenopnamen gedaan, in 1946 verzekerde het personeel van de Exploitatie 741 buitenopnamen voor de nationale en gewestelijke uitzendingen, en zelfs voor buitenlandse stations. Op 30 September 1944 werden 2 opname-wagens in gebruik genomen. In 1944 zijn de wagens 21 maal uitgereden, 330 maal in 1945 en ongeveer 500 maal in 1946. Deze wagens zijn

voorzien van opname-toestellen voor gramfoonplaten, en laten de reporters en technici toe reportages op te nemen in plaatsen waar de klankopname per telefoonlijn onmogelijk is.

In 1947 werden door het N. I. R. 1.877 zijden van gramfoonplaten opgenomen, in 1945 : 24.667 zijden. In 1946 bereikte de productie 13.000 gramfoonplaten. De uitgevoerde opnamen betreffen toneeluitzendingen, concerten, turnlessen, taallessen, boodschappen van buitenlandse correspondenten, reportage-materieel, enz... enz...

ACTIVITEIT VAN DE DIRECTIE VOOR DE STUDIE

Gezien de verscheidenheid van de talrijke werken, uitgevoerd door de Directie voor Studie, moeten wij ons beperken tot een opsomming van de bijzonderste.

Toch moet vermeld worden dat de herstellingswerken waarover reeds gesproken werd, en waaraan deze Directie actief meewerkte, niet meer zullen genoemd worden. Aan de andere kant, wordt de dagelijkse arbeid van toezicht en onderhoud van al het radio-electrisch materieel van het Instituut bondig uitgedrukt in volgende cijfers :

In 1946 voerde de dienst voor het onderhoud van de studio's uit : 700 herstellingen, 115 metingen van lijnen en een groot aantal regelmatige preventieve onderhoudswerken.

De dienst van het onderhoud van de zenders had 7 nationale en gewestelijke zenders te zijne laste. Ongeveer 105 storingen moesten opgeheven worden.

Ziehier de opsomming van enkele bijzondere werken :

1° de installatie van de zender van radio Luik (500 W. in dienst genomen op 2-2-45); 2° de zender van Libramont (relay-station, in dienst genomen op 14-3-45); 3° installatie van een nieuw stralingsstelsel te Veltem (Vlaamse zender, in dienst genomen op 5-11-45); 4° installatie en in werking stellen van de nationale Franse zender te Veltem (20 Kw. op 5-9-45); 5° de zender van Tamines (300 W.); 6° de studie van een lastenkohier voor de aankoop van een zender van 100 Kw. korte golflengte; 7° de studie van een lastenkohier voor de groote krachtzenders, middengolflengte, voor de toekomstige nationale dienst; 8° installatie van de zender van Aye (10 Kw. in dienst van 13-10-46); 9° inrichting van de relay-zender te Veltem (5 Kw. in dienst van 17-10-45. - B III); 10° installatie van de voorlopige studio's van Luik (in dienst van 7-2-45); 11° installatie van de voorlopige studio's van Antwerpen (in dienst van 8-7-45); 12° voorlopige studio's van Namen (ingehuldigd

op 17-11-45); 13° uitbreiding van de opname-installaties te Brussel; 14° studie van een begrenzer-versterker; 15° studie van een versterker 50 W.; 16° studie van een captatie-versterker; 17° studie van de omvorming van de eindtrap van de zender B II; 18° studie van de phonische installatie van de nieuwe opname-wagens; 19° voorbereiding van de installatie van de magnetophoons; 20° deelneming aan de werken van de Commissie voor de studie van televisie; 21° voorbereiding voor de installatie van een frequentie-modulatie-zender te Brussel (in 1947 te installeren), enz...

Onnodig te herhalen dat voor een groot deel van deze werken, de Studiedirectie en de Directie van de Technische Installatie samenwerkten. Voor de volgende werken moet deze samenwerking onderstreept worden.

GEMEENSCHAPPELIJKE WERKEN VAN DE STUDIEDIRECTIE EN DE DIRECTIE VAN DE TECHNISCHE INSTALLATIES

Wij beperken ons tot het vermelden van :

1° de uitbreiding van de opname-installaties (4 dubbele opname toestellen voor gramfoonplaten) 10 volledige rekken; 2° omvorming van de studio's voor hoorspelen (Brussel); 3° installatie van phono-tafels op 33 1/3 windingen per minuut; 4° studie en bestelling van 4 onderstellen voor de nieuwe opname-wagens, studie van de installatie van deze wagens; 5° bijzondere studie van de installatie-ontwerpen van de gebouwen, de drijfkracht en de phonische lijnen voor de grote krachtzenders op middengolf; 6° installatie van de nieuwe studio's te Luik (Emulation); 7° installatie van de voorlopige studio's te Bergen (in dienst van 15-7-46) en voorbereidende studie van de nieuwe studio's te Bergen (Arsenal); 8° installatie van de voorlopige studio's te Gent (Graaf de Smet de Naeyerplein, 1-3-46), studie en installatie van de nieuwe studio's te Gent, St-Margrietstraat (ingehuldigd in 1947); 9° studie van de installatie van de zender van Hasselt; 10° oprichting van een nieuw stralingsstelsel te Luik; 11° installatie van een zender te Merelbeke (ingehuldigd in 1947); 12° verplaatsing van de zender van het station van Kortrijk naar Vichte (in dienst van 9-10-46).

BIJZONDERE WERKEN VAN DE DIRECTIE VAN DE INSTALLATIES

Het past hier nogmaals de deelneming van de Directie van de Installaties aan de belangrijke herstellingenwerken te vermelden, — vooral gezien de toestand waarin het

gebouw van het N. I. R. te Brussel zich bevond. De normale onderhoudswerken betroffen vooral de verschillende elektrische en mechanische installaties van het gebouw : verlichting en drijfkracht, liften, elektrische centrales, telefonen, brandsignalen, uurdistributie, elektrische orgel, klimaatregeling, enz... enz...

In 1946 werd de verwarming van het gebouw nog verzekerd door kolen. De omvorming, vereist voor het gebruiken van mazout, was het voorwerp van een studie en een verwezenlijking van de Installatie-Directie.

Een vervoerdienst, 20 voertuigen omvattend, werd georganiseerd en bleek tijdens de eerste maanden na de bevrijding zeer nuttig te zijn. In 1946 was de Vervoerdienst belast met het onderhoud en het besturen van 25 verschillende voertuigen, waartussen 2 opname-wagens en 2 vrachtwagens. Aan 3.700 aanvragen voor vervoer werd voldoening gegeven. Om volledig te zijn, zouden nu nog de prestaties van de Dienst van het Gebouw (onder leiding van een architect), van het tekenbureau en het werktuigkundig atelier moeten opgesomd worden.

ALGEMENE STUDIES

Het Technisch Departement heeft zich eveneens bezig gehouden met algemene studies. Als resultaat hiervan verscheen in December 1944 een memorandum gewijd aan « La Radiodiffusion en Belgique et vers la Colonie ». Een aanvullende nota, verschenen in Maart 1945, bevatte de voorziene uitgaven met betrekking tot het programma van de werken die het voorwerp waren van het memorandum van December.

Gemeenschappelijke Administratieve Diensten

De periode van de 4° September 1944 tot de 31ste December 1946 was zeer druk voor de Administratieve diensten.

De wijzigingen van het wettelijk statuut sinds de bevrijding van het land, hadden practisch geen invloed op de organisatie of de bevoegdheden van de twee Culturele Departementen en het Technisch Departement, doch de administratieve diensten ondergingen telkens een diepgaande omvorming, zowel wat betreft hun structuur als hun bevoegdheid.

Gedurende de eerste periode werd de ganse Radio-Omroep door de Besluit-Wet van 5 September 1944 toevertrouwd aan het Belgisch Nationaal Instituut voor Radio-Omroep.

De twee culturele algemene directies waren vooral in beslag genomen door de uitvoering van hun oorlogsopdracht, zowel te Brussel als in de provincie.

De administratieve diensten waren slechts in wording en hun activiteit betrof vooral de regeling van de onontbeerlijke uitgaven om de uitzendingen de noodzakelijke steun te verlenen.

Op 1 November 1944 nam een tweede periode een aanvang. Van deze datum af moest de B. N. R. O. zich slechts bezig houden met de programma's, het N. I. R. nam al de installaties terug over en verwezenlijkte de uitzendingen op technisch gebied. Beide organismen moesten beschikken over agenten van het administratief kader om de dienst te verzekeren, daarom werden de administratieve diensten gesplitst; een deel van de beambten welke tot dan toe tot de B. N. R. O. behoorde, ging over naar het N. I. R.

Deze splitsing veroorzaakte ernstige storingen in de administratieve dienst, — deze waren nog niet overwonnen toen de derde fase aanving van het Wettelijk Statuut van de Radio-Omroep in België sinds de Bevrijding.

Bij koninklijk Besluit van 14 September 1945 werd op 27 September 1945 een einde gemaakt aan het bestaan

van de B. N. R. O., en het N. I. R. werd gelast met de likwidatie van deze dienst. Na een splitsing welke elf maanden duurde, werden al de administratieve diensten einde September 1945 in de schoot van het N. I. R. terug samengebracht. Op administratief gebied kwam het er op aan een nieuw instrument in het leven te roepen, geschikt om te voldoen aan de behoeften van een Instituut, veel belangrijker dan de twee samengesmolten organismen, en zich aan te passen aan de steeds groeiende complexiteit van de administratieve arbeid. De administratieve diensten werden verdeeld in twee groepen, de ene uitvoerend, de andere conceptief. De uitvoerende taken werden nu aan de Administratieve Directie opgelegd, de conceptie-arbeid aan de Directie van het Secretariaat.

Van de bevrijding tot de 31ste Oktober 1944, in wording van 1 November 1944 tot 27 September 1945, ont dubbeld, terug samengebracht van 28 September 1945 af, moesten de administratieve diensten zware lasten op zich nemen. Om te beginnen moest de oorlogsachterstand ingehaald worden, daarna kwam de administratieve scheiding, en tenslotte viel hen de erfenis te beurt van een groot aantal niet-opgeloste problemen, en een grote hoeveelheid niet uitgevoerde administratieve arbeid.

De overname van de administratie van de B. N. R. O. van Leopoldstad door de diensten van het moederland, het ten laste nemen en het contrôleren van de administratieve verrichtingen van zes gewestelijke omroepstations in België, hebben de werkzaamheden aanzienlijk vergroot. Aan deze storingen, eigen aan het N. I. R., voegden zich nog moeilijkheden van algemene aard.

Het gebrek aan lokalen en kantoorbehoeften aan de ene kant, de quasi-onmogelijkheid het onontbeerlijk bevoegde personeel aan te werven, hebben de administratieve diensten tijdelijk verplicht de werkzaamheden die niet van vitaal belang waren, stil te leggen.

DIRECTIE VAN HET SECRETARIAAT VAN HET INSTITUUT

De nieuwe directie, die haar activiteit inzette op 1 April 1946, omvat vier afdelingen :

- de afdeling Secretariaat;
- de Juridische Dienst;
- de Sociale Dienst;
- de Dienst der Buitenlandse Betrekkingen.

AFDELING SECRETARIAAT

De bijzonderste bevoegdheid van de afdeling Secretariaat is het waarnemen van het secretariaat van de bestuursorganen van het Instituut. Deze afdeling organiseerde in 1946, 56 vergaderingen :

- 10 vergaderingen van de Raad van Beheer;
- 17 vergaderingen van het Dagelijks Bestuur;
- 29 vergaderingen van het Coördinatie-Comité van de drie Administrateurs, Directeurs-Generaal.

Deze afdeling houdt zich onder andere ook bezig met alle organisatie-vraagstukken en bestudeerde in 1946 een pensioenstelsel voor het personeel van het N. I. R.

JURIDISCHE DIENST

Buiten de uitvoering van de betwiste zaken, werden onderhandelingen aangevat met de B. I. E. M. betreffende de electro-mecanische gramfoonopnamen, zonder nochtans te raken aan het probleem van de commerciële gramfoonplaten, waarover het N. I. R. vrijelijk beschikt.

Wat betreft de verzekeringen liet de Juridische Dienst de gebouwen, welke het N. I. R. bezet in verschillende delen van het land, herschatten op de huidige waardebepaling. Het personeel werd verzekerd tegen nieuwe risico's (luchtvaart, scheepvaart, enz.).

Volgens de principes van een gezond beheer werden deze verschillende verzekeringen afgesloten bij de « Mutuelle des Administrations Publiques ».

Om de risico's te dekken werd door het N. I. R. een overeenkomst gesloten met een verzekerings-makelaar.

SOCIALE DIENST

Deze zette de organisatie voort van een medisch-sociaal dispensarium. In 1946 werden 3.986 bezoeken ingeschreven, t. t. z. een gemiddelde van 232 bezoeken per maand.

De Sociale Dienst beheert tevens de Mess van het Personeel. Deze verstrekke in 1946 : 47.025 maaltijden.

Deze dienst hield zich tevens bezig met hulpverleningen, gezinstoelagen, sociale zekerheid, werkongevallen, het plaatsen van kinderen, Commissies van Openbare Onderstand en al de gevallen welke een sociaal aspect vertonen.

DIENST VAN DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN

Trad in 1946 niet in werking. Het contact met de buitenlandse organismen voor Radio-Omroep en de buitenlandse luisteraars, zou slechts een normaal peil bereiken in 1947.

EPURATIE

Aan de Directie van het Secretariaat van het Instituut werd een tijdelijke activiteit opgelegd; bij de bevrijding

werden twee jury's opgericht met het doel een oordeel uit te spreken over de houding van het personeel van het N. I. R. tijdens de bezetting : de « Erejury » voor het muzikaal en artistiek personeel en de « Onderzoekscommissie » voor het Technisch, Administratief en Cultureel personeel.

Op 31 Decèmber 1946 hadden deze twee Commissies 586 gevallen onderzocht en de houding van 334 agenten onberispelijk bevonden. Volgende sancties werden voorgesteld :

Blaam : 47;

Schorsing van minder dan 6 maanden : 116;

Schorsing van meer dan 6 maanden : 37;

Definitieve uitsluiting : 52.

Op die datum bleven er nog een vijftigtal gevallen te onderzoeken, waarvan een dertigtal in herziening waren.

ADMINISTRATIEVE DIRECTIE

De Administratieve Directie omvat vier afdelingen :

- de Dienst van het Personeel;
- de Algemene Diensten;
- het Aankoopbureau;
- de Boekhouding.

DIENST VAN HET PERSONEEL

Op 10 Mei 1940 bestond deze dienst uit drie afdelingen :

- een administratieve afdeling;
- een afdeling die zich bezig hield met de contracten van de vrije medewerkers;
- een afdeling « lonen en wedden ».

1 Januari 1945 ontstond een nieuwe afdeling, die als taak heeft de bepalingen van de Wet op de Sociale Zekerheid van de werknemers toe te passen.

A. — Administratieve Afdeling :

Dit bureau is de « drijfkraft » van de dienst. Hier worden de verscheidene werkzaamheden samengebundeld.

a) Examens :

Honderd en zes proeven voor het aanwerven van de artistieke, culturele, technische en administratieve kaders, zowel deze in Brussel als in de provincie, werden georganiseerd.

Buiten de materiele organisatie van deze proeven verzekerde de afdeling het secretariaat van 308 juryzittingen, belast met de ondervraging van de kandidaten.

b) Aanwervingen:

In totaal werden 828 contracten gesloten, enige door de Raad van Beheer van het N. I. R. of de Raad van Beheer van de B. N. R. O., andere door de Administrateurs, Directeurs-Generaal krachtens hun bevoegdheden.

c) Plaatsaanvragen :

Benevens de aanvragen voor de aanwervingsexamens ontvingen het N. I. R. en de B. N. R. O. tot 31 December 1946, 5.433 plaatsaanvragen, welke op daartoe bestemde formulieren aangebracht werden.

B. — Groep « Contracten »

Deze groep verzekerde in 1945 de vereffening van 28.245 contracten, gesloten door losse medewerkers voor artistieke prestaties. Dit cijfer steeg in 1946 tot 28.996.

Het totaal bedrag van de erelonen steeg van 13.136.660,15 fr. in 1945 tot 17.749.347,95 fr. in 1946.

De belastingen aan de bron afgehouden en overgemaakt aan de Schatkist bedroegen 503.987,35 fr. en 744.083,75 fr. in 1946.

C. — Groep « Wedden en Lonen » :

Het totaal bedrag vereffend door deze dienst in 1945 bedroeg 46.511.697,84 fr. en bereikte in 1946, 68.327.844,05 fr.

De belastingen afgehouden aan de bron en overgemaakt aan de Schatkist bedroegen in 1946 : 6.531.666,40 fr. tegen 4.188.447,75 fr. in 1945.

D. — Groep « Sociale Zekerheid » :

Deze groep is belast met al de werkzaamheden van de Dienst van het Personeel, die betrekking hebben op de toepassing van de sociale wetgeving, zowel voor het vaste kader als de losse medewerkers.

Het bedrag van de sociale lasten steeg van 1.057.148,26 fr. in 1939 tot 10.573.804,61 fr. in 1945 en tot 10.818.330,90 fr. in 1946.

ALGEMENE DIENSTEN

De bevoegdheden van deze dienst omvatten :

A. — Het Secretariaat :

(Vertaling, démarches, dactylographie en stencils, postdienst, classement - archieven.)

De postdienst ontving, sorteerde en bezorgde aan de verschillende diensten : 70.264 brieven in 1945 en 73.400 in 1946. Verder nog een groot aantal drukwerken,

dagbladen en tijdschriften. Dezelfde groep verzekerde in 1945 de verzending van 70.566 stukken, de frankering hiervan kostte 141.985,90 fr. In 1946 werden 91.125 brieven verzonden, 1.891 per vliegpost, 2.884 aangetekende stukken, 46.280 drukwerken, hetzij in totaal 142.180 verzendingen waarvan de frankering 349.513,15 fr. bedroeg.

B. — Algemeen Economaat en Magazijnen :

(Inventarissen en economaat - receptie - magazijn voor kantoorbehoeften - magazijn voor de ateliers - magazijn voor het radio-electrisch onderhoud - magazijn voor het onderhoud van het gebouw - magazijn voor benzine, olie en banden.)

Het **Algemeen Economaat** werd opgericht om de inventarissen van de hoeveelheden op te maken en bij te houden, met de medewerking van de Boekhouding die zich bezig houdt met de rechtzetting van de waarde, vereist door de verdwijningen ingevolge de oorlog.

De groep « Magazijnen » moest van de waren, bij de Bevrijding gevonden, de volledige inventaris en de voorraad-fiches opmaken, alvorens zijn normale werkzaamheden aan te vangen.

C. — Gebouw :

(Politie en Bewaking - Onderhoud.)

De groep **Politie en Bewaking** omvat de portiers, de boden, étage-jongens, de grooms, de nachtwakers en de telephonisten. De uitvoering van hun taak van contrôle en toezicht was zeer kies zolang de vijandelijkheden duurden en stelde hun handigheid en toewijding zeer op de proef. In totaal werden 30.200 personen die een lid van het hoger personeel om een audientie verzochten, ontvangen. Zij contrôleerden al de personen die om allerhande redenen toegang tot het gebouw moesten hebben (artisten, concert-bezoekers, enz.).

Alhoewel de geleide bezoeken van het gebouw en de installaties slechts hervat werden van April 1945 af, bedroeg het aantal bezoekers 6.612 in 1945 en 18.251 in 1946.

AANKOOPBUREAU

Vóór de oorlog werden al de bewerkingen met betrekking tot de bestellingen van allen aard van de verschillende diensten gecentraliseerd door de groep Aankoop, die deel uitmaakte van de Dienst Secretariaat en Aankoop.

De uitbreiding van de behoeften van ons Instituut, ingevolge het in werking stellen van zes gewestelijke zenders en de complexiteit van de bewerkingen, voor het bekomen

van de invoer- en wisselvergunningen, hebben in grote mate de arbeid vermeerderd, evenals de daarbij horende verantwoordelijkheid. Om rationeler te werk te gaan werd deze dienst gescheiden van het Secretariaat en als zelfstandig bureau opgericht, rechtstreeks afhingende van de Administratief Directeur.

In 1945 ontving dit Bureau van de verschillende diensten 6.714 aanvragen voor aankoop, welke aanleiding gaven tot 5.209 bestellingen.

In 1946 werden 8.849 aanvragen afgetekend die aanleiding gaven tot 7.180 bestellingen.

BOEKHOUDING

De bevoegdheden en werkzaamheden van deze dienst hebben gedurende de thans behandelde periode, de invloed ondergaan van de wijzigingen opgelegd door het Radio-Statuut na de Bevrijding.

De organisatie van de Boekhouding moest aangepast worden aan de drie opvolgende stadia waarvan ieder overeenstemmende met een verschillend Radio-Statuut in België.

Tijdens de **eerste periode**, die zich uitstrekt over twee maanden, kon de Boekhouding niet als zodanig optreden. Beschikkend over een onvoldoend personeel, was men verplicht zich te beperken tot het optekenen van de lopende zaken, terwijl het in orde brengen van de rekeningen, in de war door vier jaren vijandelijke bezetting, evenals het methodisch noteren van nieuwe bewerkingen tot later moest uitgesteld worden.

Tijdens de **tweede periode**, deze van het naast elkaar bestaan van de B. N. R. O. en het N. I. R., werd een aparte boekhouding bijgehouden voor ieder organisme. Het terug in dienst treden van het gespecialiseerde vooroorlogse personeel en het aanwerven van nieuwe boekhouders liet een geleidelijke terugkeer tot de rationele praktijken toe.

Tenslotte, de **derde periode** : samensmelting van de twee bestaande boekhoudingen.

Slechts op 1 April 1946 was het personeel van de Boekhouding geïnstalleerd en de verschillende taken oordeelkundig verdeeld.

Bijgevolg viel aan de nieuwe Boekhouding op deze datum een grote hoeveelheid arbeid te beurt, namelijk het inhalen van drie maanden achterstand in het boeken van de stukken.

De rekeningen afgesloten op 31 December 1946 vormen een bijlage van onderhavig verslag.

BALANS OP 31 DECEMBER 1946

ACTIVA

1. — VASTGELEGDE GOEDEREN :

	Fr.	Fr.
1. Installaties te Veltem:		
10 Terrein	125.953,88	
Afschrijving	125.953,88	—
<hr/>		
11 Gebouw en mobilair.	2.257.729,07	
Afschrijving	2.257.729,07	—
<hr/>		
12 Oude zender en materieel	5.871.004,18	
Afschrijving	5.871.004,18	—
<hr/>		
13 Nieuw materieel	13.282,90	
Afschrijving	13.282,90	—
<hr/>		
14 Nieuwe zenders:		
2 Kw. zender	1.055.743,—	
5 Kw. zender	11.356,10	
20 Kw. zender	2.426.606,89	
F. M. zender	25.635,—	
Afschrijving	3.519.340,99	—
	3.519.340,99	
<hr/>		
2. Installaties te Ruysselede:		
20 5 Kw. zender	1.649.635,88	
Afschrijving	1.649.635,88	—
<hr/>		
3. Installaties te Elsene:		
30 Terrein		7.918.876,54
31 Gebouw	43.678.697,77	
Afschrijving	25.834.065,31	17.844.632,46
<hr/>		
32 Mobilair voor gebouw	2.313.761,19	
Afschrijving	2.313.761,19	—
<hr/>		
33 Mobilair en kantoomaterieel (aankopen op gewone budgetten)	2.169.229,52	
Afschrijving	2.169.229,52	—
<hr/>		
34 Electriche centrale, versterkerscentrale, electro-acoustische uitrusting, telefonische installatie	10.491.585,42	
Afschrijving	10.491.585,42	—

35	Opname-materieel		1.094.927,68		
		Afschrijving	1.094.927,68	—	
36	Inrichtingskosten		2.754.095,27		
		Afschrijving	2.754.095,27	—	
					25.763.609,—
4. Installaties te Tombeek:					
40	Terrein			3.072.391,—	
41	Gebouw		25.000,—		
		Afschrijving	25.000,—	—	
42	Kabel Paille-St. Kruis		247.535,—		
		Afschrijving	247.535,—	—	
43	Inrichtingskosten		19.545,09		
		Afschrijving	19.545,09	—	
					3.072.391,—
5. Allerlei Immobiliën:					
50	Modulatie-materieel		1.828.137,79		
		Afschrijving	1.828.137,79	—	
51	Laboratorium-materieel		1.279.594,09		
		Afschrijving	1.279.594,09	—	
52	Allerlei werktuigen en materieel		556.622,38		
		Afschrijving	556.622,38	—	
53	Rollend materieel		1.013.851,10		
		Afschrijving	1.013.851,10	—	
54	Keukenmaterieel voor de Mess		199.689,15		
		Afschrijving	199.689,15	—	
55	Brandweermaterieel voor passieve verdediging en de contrôle		114.698,33		
		Afschrijving	114.698,33	—	
56	Muziekinstrumenten		328.118,04		
		Afschrijving	328.118,04	—	
57	Verscheidene bibliotheken en discotheken		4.667.272,86		
		Afschrijving	4.667.272,86	—	
58	Allerlei Immobiliën: Aanvullend mobilaair en bureaumaterieel, aanvullende installatie, afwerking, hulpaansluiting laagspanning		695.901,07		
		Afschrijving	695.901,07	—	
59	Portefeuille			80.000,—	80.000,—
					28.916.000,—

6. Installaties Gewestelijke studios	798.166,72		
Afschrijving	798.166,72	—	
7. Installaties Gewestelijke zenders	210.815,93		
Afschrijving	210.815,93	—	
8. Installaties te Marche	2.397.427,40		
Afschrijving	2.397.427,40	—	
9. Studiekosten van de nieuwe zenders	94.574,45		
Afschrijving	94.574,45	—	
10. Te ontvangen Immobiëlen (Verbintenissen op 31/12/1946)	15.426.755,16		
Afschrijving	15.426.755,16	—	
II. — BESCHIKBAAR:			
20 Kassen:			
200 Centrale kas	4.408.482,70		
201 Kleine kassen	6.279,30		
202 Kleine kassen gewestelijke omroepstations	18.140,05	4.432.902,05	
21 Postscheckrekening:			
210 Rekening N.I.R.	6.958.828,90		
211 Rekening B.N.R.O.	6.107,53		
212 Rekening « Micro-Magazine »	735.159,40		
213 Rekening « Radio-Week »	16.401,40	7.716.497,23	
22 Banken:			
220 Algem. Spaar- en Lijfrentkas	13.170.455,27		
221 Bank van de Soc. Gén. de Belg.	263.901,89		
222 Bank van de Soc. Gén. de Belg. (Rekening £ 276.10.0)	48.881,65	13.483.238,81	
23 Zegelkassen:			
230 Postzegels	249,50		
231 Pensioenzegels	260,—		
232 Fiscale zegels	5.907,40		
		6.416,90	
			25.639.054,99

PASSIVA

I. — NIET INVORDERBAAR:

	Fr.	
Pensioenfonds van het Personeel		10.028.869,86

II. — VORDERBAAR:

a) Rekening-courant N.I.R. :

20 Allerlei crediteuren	54.667.304,30	
21 » geblokkeerde rekeningen	16.320.644,17	
		70.987.948,47

b) Lopende rekeningen tegenover « Zender Brussel »:

22 Allerlei crediteuren		1.446.664,89
-----------------------------------	--	--------------

c) Leningen:

23 Op termijn en op lange termijn:

230 Lening van 10 miljoen tegen 4,25 % op 8 jaar:

Afgelost 8.350.000,—		8.350.000,—	
Afschrijving 8.350.000,—		8.350.000,—	

231 Lening tegen 4,25 % op 14 jaar:

Afgelost 6.900.000,—		6.900.000,—	
Afschrijving 3.965.000,—		3.965.000,—	
			2.935.000,—

232 Lening tegen 4,25 % op 25 jaar:

Afgelost 28.500.000,—		28.500.000,—	
Afschrijving 7.074.000,—		7.074.000,—	
			21.426.000,—

233 Lening tegen 4,25 % op 14 jaar van 18,435,000:

Afgelost 8.742.000,—		8.742.000,—	
Afschrijving 4.187.000,—		4.187.000,—	
			4.555.000,—

101.350.613,36

111.379.483,22

Goedgekeurd door de Raad van Beheer in zitting van 22 Maart 1948.

EINDREKENING OP 31 DECEMBER 1946

DEBIET

A. — CENTRUM:	Fr.	Fr.
1. Financiële lasten	4.457.981,70	
2. Verlies en allerlei lasten	1.297.229,88	
3. Gemeenschappelijke onkosten van het Instituut	3.556.680,58	
4. Franse uitzendingen	38.013.461,09	
5. Vlaamse uitzendingen	38.945.295,06	
6. Administratie	12.267.327,59	
7. Techniek	25.612.566,52	
		124.150.542,42
B. — GEWESTELIJKE OMROEPSTATIONS:		
8. Franse uitzendingen	5.085.525,59	
9. Vlaamse uitzendingen	3.933.696,76	
10. Administratie	772.250,43	
11. Techniek	3.333.341,29	
		13.124.814,07
12. Delgingswaarde:		137.275.356,49
Op de beleggingen van 1946:		
a) Beleggingen vereffend in 1946.	5.113.666,73	
b) Beleggingen te ontvangen	7.260.002,21	
		12.373.668,94
Totaal van de uitgaven met betrekking tot het dienstjaar 1946		149.649.025,43
Op de beleggingen van 1945:		
a) Op de beleggingen vereffend in 1945 en 1946	10.475.137,28	
b) Op de beleggingen te ontvangen.	8.166.752,95	
		18.641.890,23
Totaal van de ingeschreven uitgaven in 1946		168.290.915,66

CREDIET

	Fr.	Fr.
1. Overdracht van het vorige dienstjaar (saldo van het B.N.R.O. balans op 31/12/1945)		7.730.413,19
2. Toelagen:		
Toelagen 1946	122.800.000,—	
Overschot toelage 1945 ontvangen in 1946	7.800.000,—	
		130.600.000,—
3. Overdracht van reservefondsen		28.701.219,93
4. Interest-winsten op bankbeleggingen		119.276,35
5. Allerlei winsten		819.675,62
6. Allerlei ontvangsten:		
a) Verkoop magazines en brochures	95.052,62	
b) Terugbetaling op wedden, ristourne op verzekeringspremies	69.989,90	
c) Verhuring van het postbureau, verhuring van het terrein te Tombeek, ontvangst van de telefoontoe- stellen met vooraf-betaling, verkoop van afvalmaterieel, uitzending voor de duivenliefhebbers, verkoop van gebroken gramfoonplaten	155.288,05	
		320.330,57
		168.290.915,66